DARBININKAS

LI, NR. 37. SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. ANTRADIENIS - TUESDAY, GEGUŽIS - MAY 24, 1966 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTŲ

Amerika vejasi Europą prekyboje su komunistais

Vokietija pralenkė visus. Amerikos vyriausybė, biznio žmonių spaudžiama, irgi nori plėsti prekybą, bet stabdo kongresas, spaudžiamas antikomunistų opinijos

Prez. Johnsonas gegužės 11 pasiūlė Kongresui priimti įstatymą, kuris palengvintų "tiltų statybą" tarp Amerikos ir komunistų valdomų kraštų —siūlė taikyti jų importui didžiausio palankumo principą, sumažinti muitus. Aiškinama, kad tokia prekyba turėsianti politinės reikšmės — atitrauksianti satelitinius kraštus nuo Maskvos ir suartinsianti su Vakarais. Pačius Sovietus darysianti taip pat palankesnius bendradarbiauti. Daromos užuominos, kad tuo keliu galima būsią prijaukinti ir kom. Kiniją.

Vyriausybės argumentai neįtikino Kongreso, ir jame susilaukė pasipriešinimo. Atstovų Rūmų žemės ūkio komisija pasipriešino, kad Amerikos žemės ūkio produktų perteklius būtų duodamas bet kam. Nutarė, kad jokiom sąlygom jis negali būti duodamas tiem kraštam, kurie prekiauja su Kuba ir šiaurės Vietnamu. Konkrečiai paliečiami šie kraštai: Lenkija, Jugoslavija, Indija, Pakistanas, Marokas, Izraelis, kai kurie lotynų Amerikos kraštai. **Dar stipresnio pasipriešinimo parodė kongresman Wilbur Mills, darbų tvarkos komiteto pirmininkas.** Į prezidento siūlymą padaryti komitete apklausinėjimą dėl prekybos jis atsakė, kad dalykas neskubus ir šiemet jo nesirengia kelti.

Dėl šio nesutarimo tarp vyriausybės ir kongreso kilo polemika spaudoje. N. Y. Times kaltina Wilbur Mills "obstrukcija" ir kartoja politinius motyvus už prekybos išplėtimą — kiek jie sustiprinsią taiką, susipratimą tarp rytų ir vakarų pasaulio. Aiškėja betgi, kad šalia šių politinių motyvų dar stipresni yra biznio kapitalo motyvai. Iš prasitarimų spaudoje aiškėja, kad **vyriausybę spaudžia biznio žmonės. Biznis yra laimėjęs Europos politikus, ir amerikiečiai nenori nuo Europos atsilikti.**

Didžiausią prekybą su komunistiniais režimais, neišskiriant kom. Kinijos, šiuo metu varo Vokietija. Antroj eilėj Anglija, tik trečioj Italija ir Prancūzija. Sovietai sustiprino prekybos užsakymus ypačiai šiemet. Bet jie neturį pinigų ar dedasi neturį, tad derasi dėl kuo ilgiausio termino kreditų (gal su viltim, kad po sutarto termino jau nereiks pinigų mokėti iš viso!).

1964 Sovietai pirko vakaruose už 1 bil. dol., satelitiniai kraštai už 1.8 bil. Taigi iš rytų Europos vakarai turi pelno net daugiau nei iš visos Sovietų Sąjungos. Amerikos prekyba su komunistais mažesnė nei Kanados. Tik 1964, kai pardavė kviečius, jos prekyba prilygo Anglijos prekybą. Bet pereitais metais smarkiai sumažėjo.

Parvykę iš Lenkijos Amerikos prekybininkai aiškino, kad ten visur esą "tik vokiečiai ir vokiečiai!" Tad Amerikos prekybininkam kyla noras neatsilikti nuo Europos. **Biznio žmonės spaudžia vyriausybę, bet kongresą tebespaudžia viešoji opinija, kurioj, anot N.Y. Times, antikomunizmas įleidęs šaknis giliai ir yra dar stiprinamas įvykių Vietname.**

VIETNAME—KRIZĖ, bet ji nemažesnė ir Amerikoje

Thich Tri Quang, vadas "Jungtinės budistų bažnyčios", kuri turi narių 1 mil.

P. Vietname krizė nesibaigė. Politikuojantieji budistai pasipriešinimo Ky vyriausybei nelaimėjo. Bet jų pasipriešinimas sudarė opiniją, kad P. Vietname vyksta jau pilietinis karas ir kad tas kraštas nepajėgia savarankiškai valdytis. O jei taip Amerikoje ima augti opinija: kam mūsų vaikam ten savo kraują lieti... Tos krizės yra trejopi dalyviai.

VYRIAUSYBĖ LAIMĖJO: ginkluotas pasipriešinimas palaužtas, bet...

Danangas buvo didžiausia politikuojančių budistų atrama. Gegužės 15 vyriausybės atsiųsta kariuomenė gegužės 23 savo uždavinį atliko — budistai ir juos rėmusi kariuomenė kapituliavo. Pačiame Saigone ir kituose miestuose policija griežtai išblaškė visus demonstrantus. Pirmas įspūdis — Ky vyriausybės griežta karinė ranka ir nesileidimas į derybas ir kompromisus buvo teisingas kelias karo padėty esančiam kraštui tvarkyti.

Hoang Quynh, vadas katalikų "politinės akcijos", kuriai priklauso 700,000 bėglių iš š. Vietnamo.

BUDISTŲ KLAIDA: pasitikėjimas amerikiečių intervencija

Politikuojančių budistų, vadovaujamų ekstremisto Thich Tri Quang, riaušės siekė artimiausio tikslo — pašalinti Ky, kaip jie buvo pašalinę Diemo vyriausybę. Jie tikėjosi, kad jų reikalavimus vėl parems Amerikos vyriausybė, spausdama Ky į kompromisus. Bet koks kompromisas budistam jau būtų buvęs laimėjimas. Kai Ky atmetė derybas, pareikšdamas, kad su komunistu ar prokomunistu Thich Tri Quang jis niekad nesiderės, pastarasis puolėsi intervencijos į prezidentą Johnsoną, paskui į amerikiečių vietinę karinę vyriausybę, kad tarpininkautų, kad garantuotų saugumą. To nesulaukę, budistai kapituliavo, net savo tarpe suskilo.

AMERIKOJE dėl Vietnamo suglumę ir išvengę klaidos atsiduria prie kitos

Amerikos vyriausybė šiuo metu išvengė klaidos, kurią padarė Kennedy vyriausybė. Dabar atsisakė remti budistus prieš Ky. Buvo aišku, kad Ky nušalinimas reikš visišką chaosą. Vyriausybė vengė bent žodžiu prasitarti prieš Ky kariuomenės pasiuntimą į Danangą, nes taip pat buvo aišku, kad karo metu demonstracijos prieš vyriausybę, kariuomenės dalinių atsisakymas vyriausybės klausyti normalia tvarka sprendžiamas karo lauko teisme, o ne derybose. Tačiau Amerikos opinijoje laimėjo komunistam naudinga išvada: jei patys P. Vietname pešasi, geriau mum iš ten pasitraukti...

Vyriausybė, aišku, tokiai opinijai nepasiduos ir mėgins vairuoti Vietnamo likimą. **Artimiausias politinis uždavinys— privesti P. Vietnamą prie rinkimų, konstitucinės civilinės valdžios.** To linkėjo prezidentas, valstybės sekretorius. O N. Y. Times temato rinkimus kaip vienintelę išeitį. Cabot Lodge, Jr., atstovas Vietname, betgi mato klaidą, kada rinkimai daromi karo eigoje. P. Vietnamo katalikų politinis vadas Tėvas Hoang Quynh priešingas rinkimam, nes jie negali būti laisvi. Nurodė skaičius: iš 15 mil. gyventojų tik 4 mil. yra vyriausybės valdomi, o 7 milijonai vyriausybės valdomi dieną, komunistų nakti. Ar toki gyvenimo tojai gali būti laisvi nuo presijos? Tokiu būdu artimiausias uždavinys — rinkimai gali būti nauja klaida.

Kariniai uždaviniai — dėl jų nesutaria Amerikos civilinė vyriausybė ir karinė. Prezidentas nori tęsti alinimo karą. Jis nesutinka, kad būtų bombarduojamas Hanoi ir blokuotas iš jūros pusės Haiphongo uostas, pro kurį eina medžiagų ir ginklų pristatymas. Manoma, prezidentas nesutiko ne tiek iš baimės, kad gali būti įsivelta į karą su kom. Kinija, kiek iš baimės, kad neįsitemptų santykiai su Sovietais, su kuriais ieško bendradarbiavimo. Karinė vyresnybė galvoja priešingai: reikia pavartoti didesnę karinę jėgą visiem priešininko taikiniam ir greičiau karą baigti; kitaip yra beprasmiškas amerikiečių kraujo liejimas. U. S. News...vertinimu, klaida esanti ta, kad karui vadovauja ir karinius taikinius parenka ne kariai, bet politikai. Taip buvęs pralaimėtas karas Korejoje; taip be sprendimo liko ir Domininkonai. Dabartinė karinė padėtis vedanti į tokią pat klaidą Vietname.

Ligšiolinės karinės politikos rezultatas Vietname — š. Vietnamas yra padrąsintas laukti karo laimėjimo. Padidino karinę infiltraciją — mėnesiui vietoj 5,000 siunčia iki 7,000. Viso komunistų kariuomenės esą 200,000. P. Vietnamo kariuomenės moralė krinta — iš 600,000 karių per metus dezertyravo 180,000, kas trečias karys. Amerikos kariuomenės yra 255,000; bet nuostoliai padidėjo — per savaitę, gegužės 8-14, žuvo 86, sužeistų 566. Tai trečia savaitė, kada Amerikos nuostoliai didesni nei P. Vietnamo.

Rezultatas namie —Gallupas rado, kad prezidento Johnsono politikai gegužės mėn. pritaria 47 proc. (balandyje buvo 54), nepritaria 35 (balandyje 31). Tai labiausiai kritęs pritarimas nuo Johnsono prezidentavimo pradžios.

Jungtinis choras su dirig. V. Mamaičiu "Mažojoj dainų šventėj" New Yorke gegužės 22. Nuotr. V. Maželio

LENKIJOJE — nekelk, brolau, rankų...

Krikščionybės tūkstantčio metų minėjimas įaštrino santykius tarp komunistinės valdžios ir katalikų. Silezijoje sukakties iškilmėse, kuriose dalyvavo 200,000 angliakasių, kardinolas Wyszynskis griežčiau nei bet kada jubiliejaus pamoksluose pažymėjo, kada galima koegzistencija: **esą pagerbkite mūsų teises, ir mes pagerbsime jūsų;** bet jeigu ne — mes nesiimame atsakomybės už ateitį. **Po 10 šimtmečių mes turime teisę būti katalikiška tauta, ir nuo tos teisės mes neatsisakome.** Kiekvienam, kuris kesinsis šią teisę pažeisti, mes nužeminta širdim tariame: "Brolau, nusiramink, nusiramink, prašome. Nekelk savo rankų per aukštai, laikyk jas prispaudęs prie šonų; pridėk jas prie širdies ir negniaušk kumščių. Tai nieko nepadės".

UŽ TUOS, kurie negali kalbėti

Žydai gegužės 22 New Yorke, Queens, surengė dviejų mylių eiseną — protestui prieš žydų persekiojimą Sovietuose. "Sovietuose žydai niekas niekad negali už save kalbėti. Tik mes galime nujausti, kas yra jų širdyse, ir protestuoti už juos", kalbėjo sen. Javits.

— **Montanoje** ir kaimynystėje gegužės 22 prisnigo iki 2 colių. Tuo pat metu S. Dakotoje buvo per 90 laipsnių.

— **Jack Ruby,** kuris nužudė Lee Harvey Oswaldą ir yra nuteistas mirti, bus birželio 13 tiriamas, ar jis sveiko proto. Jei rastas ne — bus toliau gydomas.

— **Vokietijos** kancleris Erhardas gegužės 23 išvyko pas Anglijos min. pirm. Wilsoną.

ATMAINOS IŠ PO NAKTIES NEBUS

...apie žmonių išvadavimą iš anapus uždangos, muitus siuntiniam, rezoliuciją senate — kongr. Addabbo

Joseph P. Addabbo

Joseph P. Addabbo, New Yorko kongresmanas, iš Ozone Park, demokratas, gegužės 22 pasikalbėjime su Laisvės žiburio radijo atstovu Antanu Mažeiku plačiai pasisakė dėl eilės aktualių klausimų, kurie lietė pavergtus kraštus ir santykius su jais. Pradėjo apie savo pastangas sujungti latvio Turks šeimą.

Turks istorija — kalbėjo Addabbo — yra istorija daugelio žmonių, persekiotų anapus geležinės uždangos užėjus komunizmo bangai. Mr. ir Mrs. Turks gyveno Latvijoje su savo dviem vaikais. Vieną dieną šeima buvo suimta namie — Mr. Turks laimė, kad jo nebūta namie; nebuvo tokia laiminga Mrs. Turks ir jos du maži vaikai. Mr. Turks prisijungė prie laisvės kovotojų pogrindy. Jo žmona ir vaikai buvo dingę — apie juos nežinojo daugel metų. Veikdamas su kovotojais, pagaliau patyrė, kad Sibire abudu vaikai mirė. Mano dėmesys į šį įvykį buvo atkreiptas 1963 pavasarį — Mr. Turks kreipėsi, rūpindamasis, kad jo žmona būtų išleista iš Sovietų okupuotos Latvijos (ji buvo gražinta į Latviją po 15 metų Sibire)... Mes ėmėmės susirašinėti su Amerikos atstovybe ir diplomatais Maskvoje ir jie savo ruožtu kreipėsi į Sovietų vyriausybės pareigūnus. Manau, kad buvo šių metų kovas, kada jai buvo leista išvykti, ir tokiu būdu Mr. ir Mrs. Turks laimingai galėjo susitikti po 25 metų...

Mažeikai priminus, kad tai ne vienintelis tokis atsitikimas, kurį kongr. Addabbo stengėsi sutvarkyti, kongresmanas tęsė:

Tai tiesa, bet ne visos pastangos laimingai baigėsi. Šimtas pasiseks, bet vienas nepasisekimas jau yra baisi skriauda gyvenime tų, kurie yra paliesti. Dėl to mes rūpinamės viską padaryti, kad šeimos būtų sujungtos. Tos prasmės turėjo ir pereitų metų imigracijos įstatymas.

•

Kl.: Didelės kontraversijos sukėlė Sovietai savo elgesiu su turistais po Sovietų Sąjungą— pvz. Mott įvykis arba dar artimesnis — Petrausko: žmonės sulaikyti, suimti, nuteisti kaip Jungtinių Valstybių ar vakarų Vokietijos šnipai. Kokia jūsų nuomonė dėl šios piktadarybės priežasčių?

Ats.: Pagrindinė priežastis atgrasinti net nuo mažiausios šnipinėjimo pastangos arba, geriau pasakius, nuo pozityvios propagandos Amerikos ar Vakarų naudai. Paimkime tų pačių Turkų atvejį — ji buvo nustebinta pamačius negrus dirbant kavinėse, restoranuose, krautuvėse ir net Atstovų Rūmų patalpose, nes iš komunistų jį tebuvo žinojusi, kad negrai čia tik mušami, įžeidinėjami, šaudomi—visa tai skaitė sovietiniuose laikraščiuose okupuotoje Latvijoje. Laikraščiai rėmėsi Amerikos spauda, ėmė paveikslus iš N.Y. Times, Daily News, didino iki fantastinių proporcijų, ir privertė ją tikėti, jog visa tai tiesa. Kaip sakiau, sovietai stengiasi atgrasinti nuo pažinimo, kas yra iš tikro Amerikos demokratija, kas yra laisvo gyvenimo būdas.

•

Kl.: Tarp lietuvių ir kitų tautybių girdėti didelio nepasitenkinimo dėl nepaprastai didelių muitų siuntinėliam į anapus uždangą. Kas galima būtų padaryti šiuo reikalu?

Ats.: Tai vėl atsiliepimas į pozityvios propagandos metodą, kuris rodo geresnį gyvenimo būdą Jungtinėse Valstybėse ir Vakaruose; jie viską padarys, kad nuo to atgrasytų. Nėra jokios oficialios prekybinės

(nukelta į 3 psl.)

Lietuvos pasiuntinybės pranešimas

Š. m. gegužės mėn. 3 d., Lenkijos krikšto tūkstanties metų sukakties proga, buvo išleista nauja Vatikano pašto ženklų serija, kurios 50 lyrų vertės ženkle yra pavaizduoti Aušros vartai, Karalienė Jadvyga ir Krokuvos Jogailiečių bibliotekos rūmai. Šią pašto ženklų seriją paruošė nuolatinė Vatikano pašto įstaigos bendradarbė grafikė Dambrovska.

Lietuvos pasiuntinybė prie Šv. Sosto, dar prieš minėtos serijos išleidimą, raštu atkreipė atitinkamų įstaigų dėmesį į faktą, kad Aušros vartai yra Lietuvos sostinėje Vilniuje ir yra visų lietuvių katalikų karštai garbinama tautinė šventovė. Todėl jos pavaizdavimas lenkų krikščionybės sukakties proga išleistame pašto ženkle galėtų sukelti lietuvių krašte bei užsienyje susirūpinimą.

Lietuvos pasiuntinybei prie Šv. Sosto buvo autoritetingai užtikrinta, kad Aušros vartų pavaizdavimas neturi politinės reikšmės, o tėra noras iškelti Karalienės Jadvygos ir Didžiojo Kunigaikščio Jogailos vedybų didelę reikšmę Lietuvai, Lenkijai ir visai Bažnyčiai.

Leono XIII enciklikai 75 metai

Romoje šv. Petro bazilikoje gegužės 22 buvo paminėta popiežiaus Leono XIII enciklikos "Rerum novarum" 75 metų sukaktis. Tai garsi enciklika socialiniu klausimu. Jos iškilmėse dalyvavo 15,000 darbininkų iš 35 kraštų. Popiežius Paulius aiškino enciklikos mintis ir aštriai įspėjo dėl marksizmo. Bažnyčia negali pritarti "socialiniam sąjūdžiam, ideologijom ir politinėm doktrinom, kurios kilusios iš marksizmo ir vartoja principus bei negatyvinius metodus iš neteisingos sampratos, kokia yra radikalusis marksizmas, iš neteisingos sampratos apie žmogaus ir pasaulio istoriją".

Popiežius ragino darbininkus nepasitikėti "klaidingom ir pavojingom ideologijom".

Rumunijoje reabilituoja stalinistus?

Rumunijoje reabilituoti 5 buvę partijos vadai. Tarp jų žymiausias Miron Constantinescu, dialektinio marksizmo profesorius, buvęs min. pirm. pavaduotojas. Jis buvo pašalintas iš valdžios 1957 kaip Ana Pauker ir Vasile Luca šalininkas. Tiedu buvo pokariniai Stalino šalininkai, valdę Rumuniją... Juos nurungė Gheorghe H. Gheorghiu-Dej ir po kruvinų valymų valdė Rumuniją 15 metų. Jo įsigalėjimas ir Constantinescu kritimas sutapo su Molotovo, Malenkovo, Kaganovičiaus nušalinimu Sovietuose. Po Gheorghe Gheorghiu-Dej jau 13 mėnesių valdo dabartinis partijos šefas Seausescu, kurio linkmė laikoma "Rumunija rumunam". Reabilituodamas Constantinescu, siekiąs konsoliduoti Rumunijos komunistus ir pribaigti savo pirmatako režimą.

— **Prancūzija** gegužės 22 paskelbė, kad 1967 liepos 1 prancūzų kariuomenė pasitrauks iš Vokietijos, jei Vokietija neprašys jos pasilikti. Kariuomenės yra 70,000.

— **NewYorke** nuo gegužės 23 miesto ligoninėse atsisakė iš tarnybos 350 slaugių iš bendro skaičiaus 482.

— **Konge** gegužės 18 žemės drebėjime žuvo 90.

— **New Yorke** policija taip susitvarkė, kad policijos suimti už mažuosius nusikaltimus būsią ištardomi ir paleidžiami iki teismo per vieną valandą; ligšiol procedūra užtrukdavo iki 8 valandų.

Kur kalba faktai, kur pletkai, nėra aišku

O jie yra suėm[illegible] politinių [illegible]

Atėjo Vilniuje išleista 1965 [illegible] "Lie[illegible] [illegible] rin[illegible] [illegible] Parengė [illegible]

"Pratarmėje" [illegible] su[illegible] [illegible] organizacijos, kuri vadinosi "[illegible] vilkas", jos nariai [illegible] volde[illegible], arba "vilkais". Organizacijos [illegible] taip [illegible]:

"1927 m. pavasarį ir antroje tų metų pusėje liaudininkai ir [illegible] organizavo [illegible] nuversti. Todėl [illegible] priemonėmis krikš[illegible] bandė paveržti iš tautininkų valdžią. Kad išsilaikytų valdžioje, tautininkai griebėsi brutalaus fašistinio teroro ne tik prieš revoliucinio judėjimo dalyvius, bet ėmė tramdyti ir įvairių pakraipų buržuazines partijas. . . . Tuo tikslu 1927 m. rudenį tautininkai ir įsteigė 'Geležinio vilko' organizaciją".

Organizacijos steigėjais minimi Kauno miesto ir apskrities viršininkas Kazys Matulevičius, kun. V. Mironas, kun. Iz. Tamošaitis. Štabo viršininkas — Alg. Sliesoraitis, vadas — min. pirm. A. Voldemaras, šefas — pats prezidentas A. Smetona. Geležinio vilko narių dauguma labiau rėmė A. Voldemarą. Kai A. Smetona iš vyriausybės pašalino A. Voldemarą, tai nauju Geležinio vilko štabo viršininku paskyrė vidaus reikalų viceministerį B. Štencelį. Organizacijos narių dauguma liko ištikimi senajai vadovybei. Tad nuo 1930 organizacija buvo uždaryta B. Štencelio įsakymu. Voldemarininkai nesustojo veikę ir rėmę A. Voldemaro, kurį norėjo grąžinti į valdžią. Po nepavykusio 1934 metų perversmo, voldemarininkų veikimas išseko. Tik 1938 jis atgijo kita forma, kai Klaipėdos krašte, Vokietijai spaudžiant, buvo leista organizuotis "fašistinėm organizacijom". Ten A. Sliesoraitis suorganizavo 1938 metų gale "Lietuvių aktyvistų sąjungą", kurioje dalyvavo ir krikščionių demokratų bei valstiečių liaudininkų žmonės. Sąjungos tikslas buvo — koalicija su Voldemaru priekyje. Leido ir laikraštį "Žygį", paskui "Bendrą žygį". Kada 1939 Klaipėda buvo prijungta prie Vokietijos, voldemarininkų veikla vėl išblėso. Ji atgijo tik 1941 su karo pradžia vokiečiam atėjus į Lietuvą. Atgijo nauja forma — kaip "Lietuvių nacionalistų partija" (paskiau vokiečių pareigūnas Roppas siūlė pasivadinti "Lietuvių atgimimo draugija").

LNP galą "Pratarmė" nupasakoja taip: "LNP išvaikė vadinamąją Lietuvių aktyvistų fronto (LAF) vyriausybę, kuri buvo klerikalų vadovaujama, uždarė štabą ir jo padalinius. Kai "vilkai" okupantams reikalingą darbą atliko, jų organizaciją — LNP — jie išvaikė" (14 p.).

—o—

"Pratarmėje" skelbiamos žinios yra duodamos kaip išvada iš to, ką rodo "archyviniai dokumentai".

Tie dokumentai yra nevienodo kilimo ir nevienodai patikimi. 1. Pagrindiniai yra NKVD suimtų ir tardomų voldemarininkų parodymai (A. Sliesoraičio, B. Štencelio ir ypačiai Ig. Vyliaus-Velavičiaus), 2. Lietuvos saugumo tardomų asmenų parodymai (J. Starkaus 1930 parodymai, A. Jakšto 1940) bei kvotų viršininko pranešimų santrauka (jų yra 12 iš 1939 m.), 3. Geležinio vilko atsišaukimas (kuriame kritikuojamas A. Smetonos režimas) iš 1930 metų; to paties laiko KAK (katalikų akcijos komiteto?) panašios rūšies atsišaukimas, 4. Vokietijos [illegible]

pareigūno Doertenbacho memorandumas 1939 liepos 19 apie sutikimą mokėti voldemarininkam po 23,000 markių kas metų ketvirtis, 5. Zenono Blyno, LNP gen. sekretoriaus, dienoraščio ištraukos iš 1941 LNP veiklos.

Visai patikimos 2, 3, 4 grupės informacijos. Mažiau patikimi 1 ir 5 grupės dokumentai. Tie, kurie pergyveno sovietinių enkavedistų tardymus, yra pakankamai painformavę, kaip tardomasis esti tol tardomas, iki jis savo parodymuose ima kalbėti ne savo, bet tardytojo kalba, terminologija; iki savo kalbą išvers į tardytojo kalbą—formulavimą. Tada parodymas ir virsta tokia informacija, kurios pavyzdį randame Ig. Vyliaus parodymuose 1946 vasario 15, sakysim, apie prof. Z. Ivinskį. Parodymuose skaitome: "Žarskus ir Valkūnas man pranešė, esą Slavikuose ir Jurbarko rajonuose esančios dvi stambios partizanų grupės, kurios ruošiasi diversinei kovai prieš Raudonąją Armiją. **Vienai grupių vadovaująs prof. Ivinskis . . .** Profesorius Ivinskis dirbo Kauno universitete, **priklausė krikščionių demokratų** [illegible] padėtį [illegible] parodymą, [illegible] Jis matys, kaip [illegible] parodyme [illegible] yra pusė tiesos, dar didesnė pusė fantazijos, kuri yra esminga sovietiniuose tardymuose.

—o—

Blyno dienoraštis yra įdomiausias. Jame gausu pavardžių tų asmenų, kurie sudarė LNP štabą, kurie buvo pirmajam gen. tarėjui rekomenduoti kaip patikimi asmens; gausu informacijų apie atskirus voldemarininkus (ypačiai apie I. Taunį), apie pirmojo tarėjo subsidijas LNP. Tačiau jo dienoraščio dokumentinė vertė mažta dėl dviejų dalykų. Viena, čia yra išrankiotos tik dienoraščio ištraukos, gabaliukai, be konteksto. Antra, šalia faktų, kuriuos pats patyrė, supasakoti ir gandai, kurių buvo pilna tuo metu chaotingame laikotarpyje. O "Pratarmės" rašytojai jo dienoraštyje tuos gandus ir pletkus jau ima kaip neginčijamus faktus ir iš jų daro apibendrinančias išvadas. Iš dienoraščio parinktos tik tokios ištraukos, kurios kompromituotų voldemarininkus, ir apskritai lietuvius, [illegible] ir kt. Pvz. iš vienos dienos [illegible] dienoraštyje [illegible] tik šis vienas gabaliukas: "Mūsų vyrai baliavojo. Visi laiptai sumrdėjo. Tikra kiaulystė" (1941.XII.18).

Kaip dienoraštyje surašyti gandai, o "Pratarmės" rašytojų jie paversti faktais, rodo prel. M. Krupavičiaus [illegible] nacionalistų partijos . . . nariu. Dienorašty: "Teko girdėti, kad Suvalkijoje (Kalvarijoje), ar kur tai kitur LAF vadu [illegible] kun. Krupavičius. Esą jis pasakęs, kad dabar valdžią gali pasiimti sau ir nacionalistai. Įdomus ir charakteringas pasakymas" (1941. VIII.20).

"Kpt. Jasiunskas sakė, kad Krupavičius jau prašėsi stoti į partiją. Kelis sykius prašęs an[illegible] kalos. O jau "Pratarmėje" jis [illegible] "LNP buvo reakcingiausia buržuazinių nacionalistų organizacija, kuriai priklausė seniai "Vilkai" ir naujai jų užverbuoti [illegible] okupacijos [illegible]ninkai. Nežiūrint klerikalų su prelatu M. Krupavičium priešakyje perėjo pas "vilkus", įstojo į LNP ir LLKS".

—o—

Šitokis elgesys su dokumentais [illegible] knygelės teigimų dalį turėtų išimti iš pavadinimo "Faktai kaltina" ir perkelti po pavadinimu "Pletkai kaltina". Knygelė betgi ir siekia ne tiesos, o propagandos. To ji siekia rafinuotai maišydama faktus su pletkais, tiesą su melu. Tiki, matyt, kad nebus daug skaitytojų, kurie turės progos pažiūrėti į teigimus kritiškai.

LIETUVOJE

Neringa tebėra draudžiamoje zonoje

Klaipėdos architektas P. Lapė nekantriai per Tiesą kreipėsi į viešumą, įspėdamas, kad Neringos vasarvietės neleistinai [illegible] ir kad reikia gelbėti bent etnografinės reikšmės pastatus.

Vos dvi savaitės praėjo nuo to laiko iš viešumos, ir tariamoji "[illegible] taryba" Vilniuje [illegible], kad jau apsvarsčiusi. Neringos miesto (taip dabar vadinamas visas ruožas nuo Smiltynės iki Nidos, įskaitant ir Nidą) "plėtimo ir tvarkymo" klausimus . . .

Visų pirmą vilniškė vyresnybė pabarė vietinį Neringos miesto vykdomąjį komitetą ir "atitinkamas respublikines organizacijas", kam "per mažai rūpinasi Kuršių nerijos gamtos apsauga". Toliau pažadėjo, kad Neringos vasarvietės bus plečiamos ir tvarkomos kaip turizmo ir poilsiavimo vietos. Neringos vasarvietėmis, esą, numatyta laikyti Nidą, Pervalką, Juodkrantę ir Smiltynę . . .

Vietovių, kurios buvo vasarvietės nuo neatmenamų laikų, dar tik numatymas laikyti vasarvietėmis suprantamas tik žinantiem, kad nuo rusų antplūdžio Neringa su visom vasarvietėm yra uždaryta "pasienio zonoj", kuriai taikomas tik komunistų valstybėse [illegible] žinomas režimas. Praėjus daugiau kaip dviem dešimtmečiam nuo karo pabaigos, Neringa tebėra apgaubta paslaptinga karo [illegible].

Nors Marių pakrantėj leidžiama gyventi ir net vasaroti, bet keliautojai, į ten be ypatingo leidimo patekusiam, vis dar gresia pavojus pavirsti . . . kaliniu. Ir su laivelais nuvykę tik [illegible] ga[illegible] jūros pakrantėj. Todėl Neringos vasarvietės jau ketvirtis šimtmečio ir nebuvo laikomos tikra to žodžio prasme vasarvietėm. Ar naujasis Vilniaus valdžios numatymas jas vėl kažkada imti laikyti vasarvietėm pakeis Neringos sąlygas, dar neaišku, nes numatoma tvarkyti daugiausia tik Marių pakrantė. Be to, nutarta "likviduoti Neringoje esamas ir uždrausti steigti naujas poilsiavimo stovyklas bei organizuoti sporto varžybas, išskyrus buriavimą". (Elta)

— Dailininkas Antanas Žmuidzinavičius, šį rudenį baigiąs 90 gyvenimo metų, o dar tvirtas ir veiklus, savo 75 metų kūrybinio darbo vaisius — apie 2000 paveikslų, — atidavė globoti valdžiai ("padovanojo lietuviai", kaip sako valdiniai laikraštininkai). (Elta)

— Vietname nuo 1961 amerikiečių žuvo 3,234.

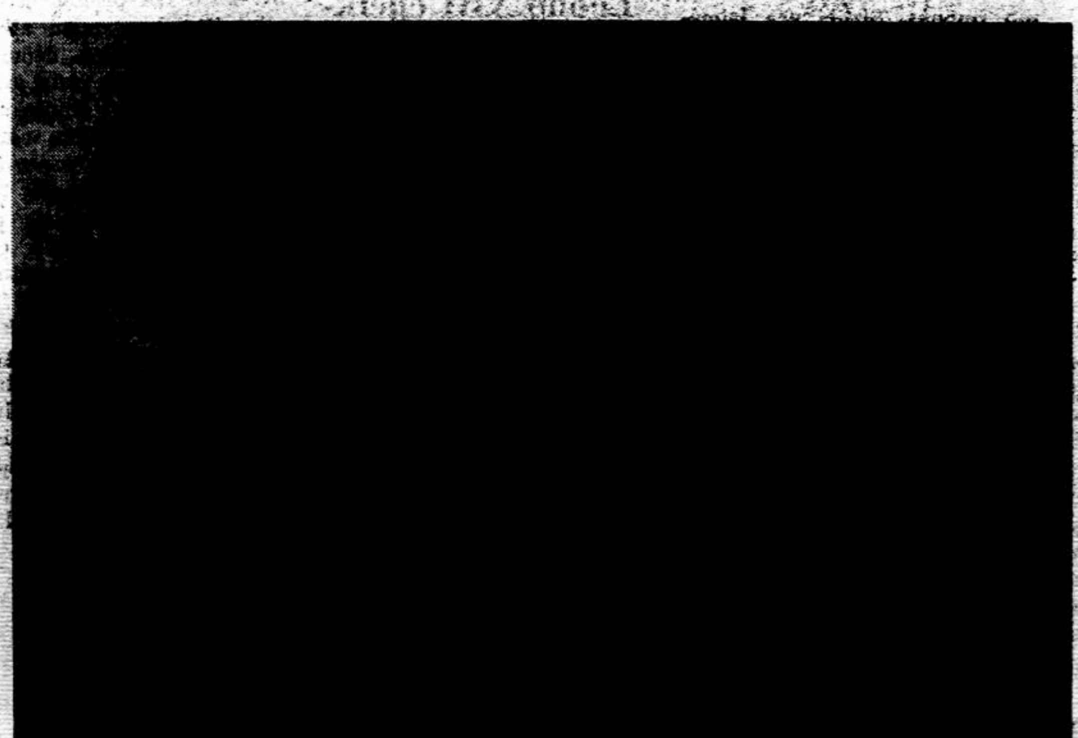

Leonardas Valiukas (d.), rezo[illegible] [illegible] strubu (k.) ir J. Jurkūnu, AL[illegible] pirmininku. Nuotr. J. Garlacio.

SAKO, MES NEVERTINAM RAŠYTOJO DARBO . . .

SPAUDA

Drauge balandžio 30 "kertinėj paraštėj" buvo kalbama, kad rašytojo darbas nesąs vertinamas. Tokio nevertinimo pavyzdžiu buvo nurodytas Darbininkas. Rašė: "Kaip rašytojo darbas mūsuose nevertinamas, liudija kad ir "Darbininko" balandžio 19 d. nr., kur prie straipsnio "Angliškoj spaudoj lietuviški balsai ir veidai", be kita ko, išspausdinta iš amerikiečių laikraščių paimta nuotrauka su aprašymu, kaip New Londono, Conn., studentė Salė Petrauskaitė valo gatvėje praeiviams batus. Bet kad kultūros žurn. "Saturday Review" parašė plačią recenziją apie Aloyzo Barono knygą "Footbridges and Abysses" ir vėliau tą knygą skaitytojam išskirtinai rekomendavo, lietuvių laikraštis neužsimena. Mat, batų valymas yra darbas, gi knygų rašymas — pramoga. Tačiau manytume, kad lietuvių vardo kėlimui minėtoji recenzija padarė daugiau, negu anie, kad ir gerai nuvalyti batai".

Draugas teisingai mini faktą, kad Darbininkas nepaskelbė ką anas žurnalas parašė apie Barono knygą. Taip, nepaskelbė. Manom betgi, kad nelaikys rimtą tokią logiką, kurioje anas nepaskelbimo faktas jau būtų vertinamas kaip pakankama prielaida Draugo skelbiamai išvadai: taigi Darbininkas nevertina rašytojo darbo . . . Išvada tegalėtų būti iš tokios prielaidos tik tokia: taigi Darbininkas nevertina Barono kalbamos knygos (ne rašytojo darbo!). Bet ir tokia išvada būtų klaidinga, nes klaidinga prielaida . . .

Savo kaltinamos išvados Draugas gal nebūtų daręs, jei būtų atsižvelgęs, kad Darbininkas pačioje apžvalgos pradžioje pažymėjo, jog sumini lietuvius, kurių vardai ar darbai sužymėti angliškoj spaudoj, redakcijai šiuo metu skaitytojų ar bendradarbių susiųstoj. Ačiū tiem, kurie atsiuntė iškarpas apie dr. A. Kučą ir jo knygą "Kunigas Antanas Staniukynas", apie A. Miluką ir jo raštinį, apie kun. J. Karaliaus pakėlimą į prelatus, apie dr. V. Vardžio knygą poroje akademinių žurnalų, taip pat paties dr. Vardžio raštinį Foreign Affairs žurnale; toje atsiųstų leidinių eilėje paskutiniuoju buvo The Day reportažas apie studentę Petrauskaitę (kuri terado dėmesio Draugo išvadai iš visos tos eilės). Deja, redakcijoje nei tada nei dabar negauta Saturday Review su recenzija apie Barono knygą. Nebuvo malonūs padaryti paslaugos redakcijai (nei pačiam reikalui) suinteresuoti ir nesuinteresuoti ta recenzija (iš to nedarome išvados, kad jie Darbininko ar Barono nevertina!). Jei būtume aną žurnalą ar jo ištraukų turėję, būtume apie tai referavę ir pasidžiaugę — lygiai nuoširdžiai kaip Draugas. Tuo užtikrintai mūsų sentimentas rašytojui ir jo produktui knygai neskiria.

Skirtųsi nebent pažiūra į . . . batų valymą. Norime registruoti ne tik tuos faktus, kurie "kelia lietuvių vardą", bet ir tuos, kurie rodo atskirų lietuvių pastangas prasimušti šiame įvairiopų galimybių krašte. Tokias pastangas žiūrime ir anos studentės batų valyme, kad užsidirbtų studijom reikalingo pinigo. Nebūtų teisinga, jei radusi savo vardą lietuviškoje spaudoje ji susidarytų įspūdį, kad jos pastangos sutinkamos su nepalankumu. Batų valymas nėra mažiau garbingas darbas už rašymą.

Draugiškas nuomonių pasikeitimas su Draugu nebūtų buvęs reikalingas, jei į reikalą būtų pažiūrėta praktiškai: nerasta Darbininke atsiliepimo apie Barono knygą, tuojau pasiunčiama Darbininkui ta recenzija — be kaltinimų, įtarinėjimų ir skaitytojų klaidinimo.

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS [illegible] VIETINĖS [illegible]

[illegible] CORP.

[illegible] Orchard St., New York, N.Y. 10002

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N.Y.C. Tel. GR 7-1130

DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA

— DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ —

- Vyrų ir moterų siutam, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės
- Specialiai žemos kainos siunčiant audinius į užsienį
- Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klijentams. Prašome užeiti ir pasižiūrėti.

S & G MEAT MARKET

ANTANAS VAITKUS, vedėjas

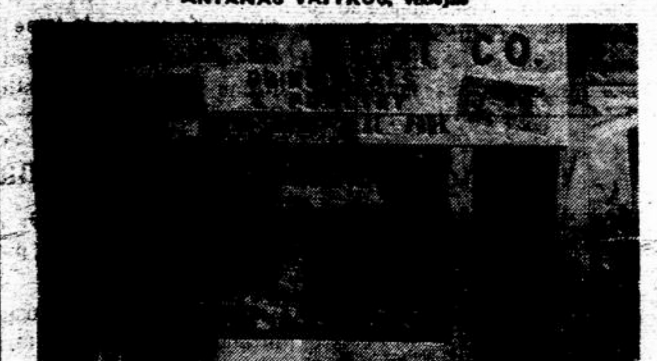

84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N.Y. .... Tel. VI 9-5077
340 Grand Street, Brooklyn 11, N.Y. .... Tel. STagg 2-4329

Papigintomis kainomis priimame užsakymus VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS
Pristatome į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
We take all orders special price for Weddings and Parties
Home-Made Bologna

Siųskite į Lietuvą ir SSSR

DOVANŲ SIUNTINIUS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui ar suknelei. Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu tuojau! Išpardavimas nepaprastai žemom *urmo kainom* atraižų vilnonės medžiagos — importuotos ir vietinės — trijose krautuvėse:

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525
Cor. DELANCEY, N.Y.C.
Krautuvės atviros kasdien ir sekmadieniais, išskyrus šeštadienius, nuo 9 ryto iki 6:30 vak.
S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai

Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey St.
Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas!

Dabar jūs galite aplankyti savo artimuosius Lietuvoje —

Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. Mes parūpiname vizas, sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnioms informacijoms rašykite - skambinkit daugiausia patyrusiam Kelionių biurui į Rytų Europą

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 Street, New York 36, N.Y. • Tel. CIrcle 5-7711

Cosmos Parcels Express Corp.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugelio metų patyrimą siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klijentų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom. Informacijų ir nemokamų katalogų gausite iš visų mūsų skyrių.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street .... CH 9-6245
- Boston 18, Mass., — 271 Shawmut Avenue .... LI 2-1767
- SO. BOSTON 27, Mass. 327 West Broadway .... AN 8-[illegible]
- BROOKLYN 11, N.Y. — 370 Union Avenue .... EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N.Y. — 600 Sutter Avenue .... DI [illegible]
- BUFFALO 6, N.Y. — 332 Fillmore Avenue .... TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue .... BR [illegible]
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street .... WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — [illegible] Literary Road .... TO 1-1058
- DETROIT, Mich. — 730 Michigan Avenue .... VI 1-5356
- GRAND RAPIDS, Mich. — [illegible] Bridge St., N.W. .... GL [illegible]
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Av., tel. 233-8030, 246-0215
- HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau .... TO 7-1575
- IRVINGTON 11, N.J. — 762 Springfield Ave. .... ES 2-4685
- LAKEWOOD, N.J. — 126 - 4th Street .... FO 3-[illegible]
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. .... AN 1-2994
- NEWARK [illegible], N.J. — [illegible] Springfield Avenue .... BI [illegible]
- NEW HAVEN, Conn. — [illegible] Congress Ave. .... LO [illegible]
- NEW YORK, N.Y. 10011 — [illegible] West 14th Street .... CH [illegible]
- NEW YORK 3, N.Y. — [illegible] .... AL [illegible]
- PASSAIC, N.J. — [illegible] Market Street .... GR [illegible]
- PATERSON 1, N.J. — [illegible] Main Street .... MU [illegible]
- PHILADELPHIA 22, Pa. — [illegible] W. Girard Ave. .... PO [illegible]
- PITTSBURGH [illegible], Pa. — 1307 E. Carson Street .... HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — [illegible] Sutter Street .... FI [illegible]
- WATERBURY, Conn. — [illegible] Bank St. .... PL [illegible]
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street .... SW [illegible]
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue .... RI [illegible]

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N.Y. 11221
Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
THE WORKER (C) Copyright by FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.
Prenumeratos kaina $7.00 — Subscription per year $7.00
Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Dienos klausimais

Skaitytojai patalkina laikraščiui įvairiais būdais. Kai kurie atsiunčia svetimos spaudos iškarpų, kur rašoma apie Lietuvą, lietuvius. Kiti paskambina ir atkreipia dėmesį į suaktualėjusį klausimą, pasakydami savo nuomonę. Vienas tokių pereitą savaitę buvo Antanas Sniečkus. Jis pasisakė dėl religiniam kongresui skirto ženkliuko: ar jo įrašai turi būti lietuviškai ar angliškai. Lietuviškai — sako pirmas patriotinis impulsas. Jei ženklelis skirtas, kad kongreso dalyviai prisimintų tas kongreso dienas, gerai — tegul bus lietuviškai, sako A. Sniečkus. Bet ženkliukas gali atlikti didesnę misiją — propagandinę. Kada pora tūkstančių kongreso dalyvių su ženkliukais atlape rodysis viešbučiuose, gatvėse, jie atkreips į save dėmesį. Bet ženkliukai kitiem nieko nebylos, jei juose nebus Lietuvos vardo jiem suprantama kalba — angliškai. O skambintojas ir nori, kad kongresas net ir jo ženkliukas virstų langu, pro kurį Lietuvos vardas būtų rodomas platesniam nelietuviškam pasauliui.

★

Kitu kongresu susirūpinęs prašė jo pavardės neskelbti, bet pasakė savo nuomonę dėl raginimų rašytis jaunimo peticijas, aukoti jaunimo kongresui. Raginimo neužtenka — jis kalbėjo. — Ar nebūtų prasmingiau, kad atskirų vietų jaunimas pasidalinęs pereitų per namus, kur gyvena lietuviai. Ne toki laikai, kad daug kas sava iniciatyva siųstų parašą, o juo labiau pinigą. Reikia palengvinti jiem tą pareigą atlikti. Reikia padaryti tiek, jam beliktų tik vieną ranką įkišti į kišenių ir ištraukti pinigą, o kita padėti parašą. Žmonės neatlieka auk os ar pareigos ne iš šykštumo, bet iš neprisirengimo.

★

Jaunimo kongreso idėjai visi pritaria ir žavisi jaunimo entuziazmu susivažiuoti... Ne vienas betgi kraipė galvas dėl kongreso programos komiteto. Kai kas neslėpė įtarinėjimo, kad kongreso kalbėtojų neskelbimu norima esą kažkas pridengti. Įtarimui atsirado pagrindo, kai pavardės buvo paskelbtos — nepaslepiamas vienos grupės kalbėtojų dominavimas; net tokių, kuri yra garsėję satelitiniais projektais, neskyrę kolaborantų nuo laisvės kovotojų.

Į tokias pastabas beliko reikšti viltį, kad numatyti šiokie ar tokie kalbėtojai parodys daugiau takto, nei jo parodė juos parinkęs programos komitetas. Tai visuomeninis subrendimo egzaminas.

★

Egzaminą laikė New Yorke Elizabetho, Newarko, Philadelphijos, New Yorko chorai, kurie vyks į dainų šventę Chicagoje. New Yorke jie demonstravo savo pasiruošimą. Chorų dalyviai, chorų vedėjai parodė daug aukos. Ta prasme egzaminą išlaikė vieni gerai, kiti geriau. Natūralu buvo laurus priskirti tolimiausiam svečiui — Philadelphijos chorui.

Egzamino, deja, neišlaikė didžioio New Yorko didžioji lietuviškos visuomenės dalis. Scenoje jaunų veidų buvo daugiau nei auditorijoje. Į tą dainų puotą negalėjo atvykti vieni —gal užimti Lietuvos vadavimu, kiti ryšių su kraštu mezgimu, treti tarptikybiniu dialogu. O gal New Yorko visuomenei jau per dideli egzaminai — per didelė parengimų infliacija?

[illegible] ir jo pelno skirstymas

[illegible]

... bėdu visiem. LF narius, kaip kad yra daroma daugelio šio krašto fondų. Pagal balsų daugumą prašymai būtų patenkinti arba atmesti. Šis klausimas turėtų būti rimtai pasvarstytas šių metų LF metiniame narių susirinkime. Jei minėta prasme LF įstatai būtų pakeisti, tai šis naujas LF pelno skirstymo būdas galėtų būti taikomas tik ateinantiem metam.

Norėčiau pasisakyti, kaip, mano nuomone, šiais metais LF pelno skirstymo komisija galėtų turėti mažiau tų užmetimų ir kaltinimų.

Visų pirma, LF valdyba turėtų bent per spaudą paskelbti nariams, kokie gauti aukų prašymai. LF nariai, žinodami tuos prašymus, galėtų dėl jų pareikšti savo nuomonę. Ši nuomonė komisijai jau būtų patariamas balsas. Šiuo metu tėra žinomi tik du prašymai — tai jaunimo kongreso ir Šiluvos koplyčios. Manau, kad šie prašymai turėtų būti patenkinti. Tiek jaunimo kongresas, tiek Šiluvos koplyčia yra gražiausios mūsų išeivijos kultūrinės apraiškos. Tai mūsų dabarties graži istorija. Sprendžiant šiuos ir kitus prašymus, (o jų, be abejo, bus daug), LF pelno skirstymo komisija turėtų būti sudaryta iš nesuinteresuotų asmenų, kad būtų išvengta bet kokio ir tariamo šališkumo. Į šią komisiją neturėtų įeiti tie asmenys bei jų šeimos nariai, kurie atstovauja tų prašymų komitetus, valdybas bei jų globą.

[illegible] ... Code paragrafo 501 (c) (3) numatytiems tikslams. Tik šiem tikslams LF pelną naudojus, LF turi teisę ir toliau naudotis "General Not For Profit Corporation Act" įstatymu, kuris L. Fondą atleidžia nuo valdžios mokesčių mokėjimo. Vienas ir iš anksčiau minėtų prašymų man kelia abejonių, ar jis atitinka šio įstatymo tikslams.

Esant bet kokiom abejonėm dėl gautų prašymo teisėtumo, LF taryba (ne ta, kuri atlieka skirstymo komisijos pareigas), turi kreipti ypatingą dėmesį, kad šie prašymai nepažeistų šio įstatymo.

Mes visi gerai pamename, kaip sunkiai Lietuvių Fondas gavo tą atleidimą nuo mokesčių. Praradus šią teisę, Lietuvių fondui būtų padaryta milžiniška žala.

P. Mikšys

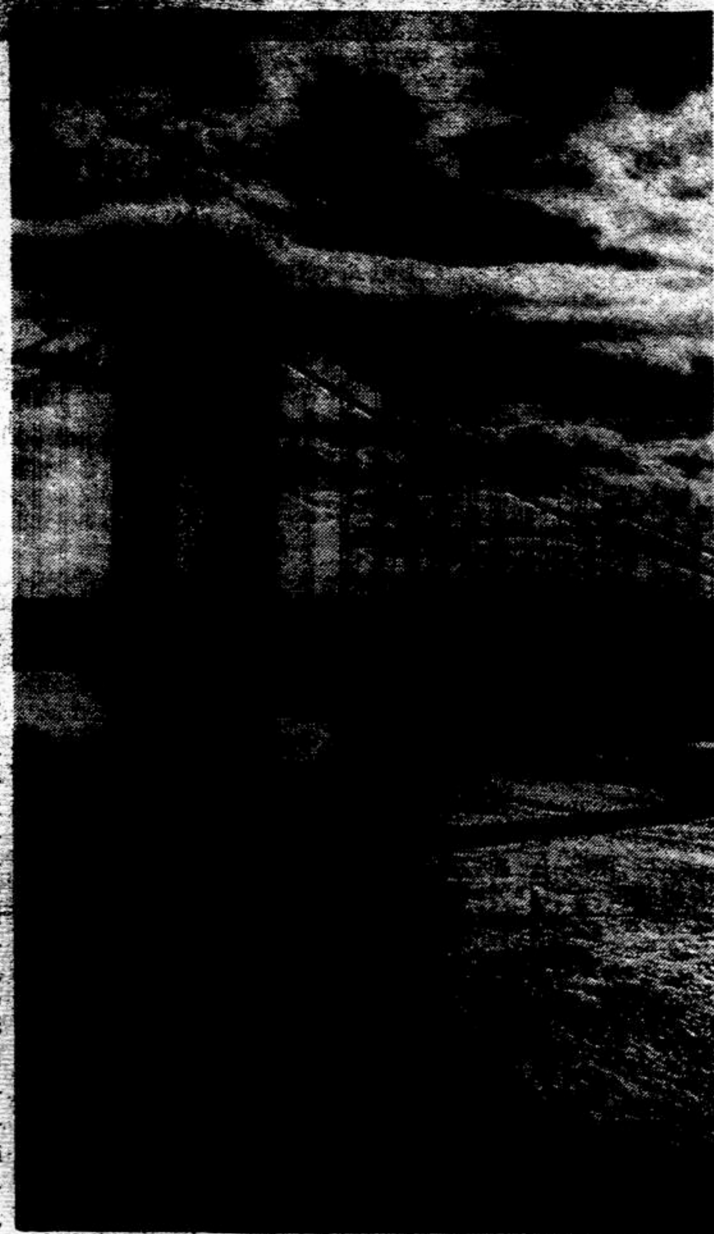

George Washington tiltas New Yorke — Nuotr. V. Maželio

Atmainos iš po nakties nelaukit

(atkelta iš 1 psl.)

sutarties su Sovietais, dėl to diskusijos dėl muitų realiai neįmanomos. Gali apeiti esamą padėtį, nurodydamas siunčiamos prekės kainą mažesnę — vietoj 20 dol. tik 2 dol., — bet iš esmės tai neišgelbės padėties, kada Sovietai siekia atgrasint žmones nuo siuntinių gavimo, žinodami, jog kasdieninio vartojimo dalykai čia yra geresnės kokybės.

Kl.: Ar nemanote, kad kreipimasis į valstybės departamentą padėtų?

Ats.: Tai galėtų padėti, jei pasirodytų, kad Sovietai daros draugiškesni. Bet nelaukite atmainos iš po nakties...

●

Kl.: Atstovų Rūmuose vieningai buvo priimta pereitais metais rezoliucija H 416 (už kurią jūs balsavote), raginanti valstybės departamentą įtraukti Baltijos valstybių klausimą į darbų tvarką. Tos pačios rūšies įstatymas dabar yra senate užsienių reikalų komisijoje. Kas reiktų padaryti, kad ši rezoliucija būtų atiduota senatui balsuoti?

Ats.: Amerikos žmonių didžiausias ginklas yra peticijų teisė — kreipimais į jų išrinktus pareigūnus. Tie, kurie gyvena New Yorke, turėtų parašyti senatoriam Javits ir Kennedy, ragindami, kad jie imtųsi tiesioginės akcijos. Visi laisvi žmonės per visas Jungtines Valstybes, ar juos tas įstatymas liečia ar ne, turėtų kreiptis į savo išrinktuosius senatorius ir raginti juos imtis tiesioginės akcijos. Tai yra vienintelis kelias, kad užsienių komisija rezoliucijai duotų eigą. Taigi visuomenė turi raginti savo išrinktuosius atstovus. Kitokis kelias neįmanomas.

●

Kl.: Ką tokios grupės kaip mūsų (lietuvių) galėtų konkrečiai padaryti mūsų bylos reikalui?

Ats.: Jos, tautinės grupės, turėtų jungtis ir veikti drauge. Kiekviena tautinė grupė šioje valstybėje yra atidavusi savo duoklę Amerikos didybei (Amerikos demokratijos supratimui, vyriausybei ir gyvenimo būdui). Kiekviena tautinė grupė turi šioje valstybėje sau teisėtą vietą. Veikdamos viduje valstybės, jos turi siekti daryti įtakos įstatymų leidimo organam, vykdomajai valdžiai, valstybės departamentui. To jos turi siekti veikdamos drauge viena su kita ir laikydamos ryšį su išrinktaisiais atstovais. Bet taip pat svarbu palaikyti ryšį su giminėm ir draugais anapus uždangos. Jei neturi giminių ir draugų, tepasirenka kaimyną ir padeda jam — tegul jie žino, kad tebėra vilties spindulys; kad tebėra tokių, kurie apie juos galvoja; kad jie nėra užmiršti; kad jie nelaikomi dingę. Tačiau ir vėl — nematyti jokių didelių atmainų Sovietų elgesy, bet esama ženklų, kad komunistinė Lenkija, Rumunija, Bulgarija etc. pamažu traukiasi iš Sovietų tiesioginės kontrolės. Tai vyksta dėl to, kad jos žino, jog išorinis pasaulis jom tebesidomi ir nelaiko jas visiškai dingus. Turėtų būti padaryta taip pat pastangų Amerikos balse duoti svarbiąsias kalbas ir įvykius — tokios yra priemonės. Pagaliau kiekvienas asmuo J.V., ar jis būtų čia gimęs, ar jis būtų amerikietis indėnas — turi domėtis šia problema, nes tai problema, kuri liečia ne vieną tautybę ar vieną valstybę. Šiandien liečia vieną valstybę, rytoj palies kitą, pagaliau mes visi pasijusime pasipriešinime, kada jie (komunistai) mėgins vykdyti subversiją ir kontroliuoti mus čia! Dėl to mes turime veikti visi drauge už teisingus reikalus ir laisvę visų žmonių, nepaisydami, kokios tautybės jie būtų!

JONO BUDRIO
ATSIMINIMAI

LIETUVOS KONTRŽVALGYBA 1922 - 1923

Copyright

(33)

Pagaliau dr. Purickis tapo "Lietuvos" dienraščio redaktorium. Čia tai jis pasinaudojo proga man atkeršyti. Žinoma, aš negalėčiau tvirtinti, ar jis buvo tikrai kerštingas, bet jis pasidavė dr. Gabrio intryboms. Gabrys norėjo tapti Klaipėdos gubernatorium ir darė viską, kad tiktai tą postą pasiektų: prikalbėjo keletą vietinių veikėjų ir paruošė jų vardu peticiją ministrui pirmininkui. Vietiniai veikėjai šį kartą mano nustebimui, atnešė tą peticiją man motyvuodami, jog jie dr. Gabrio nenori matyti gubernatorium. Tuo tarpu pats dr. G. taip buvo tikras jog Vanagaitis ir kompanija tą jo paruoštą peticiją paduos, nes kartu su juo vienam traukiny vyko į Kauną, kad palikęs klaipėdiškius vienus viešbutyje, pats paskubėjo pas dr Purickį į redakciją. Redakcijoje jis pasakė, kad peticija jau paduota ir tik reikia "Lietuvos" redaktoriaus žodžio oficioze ir tuo reikalas bus atliktas. Tuo metu pas dr. Purickį buvo ir vienas krikščionių demokratų Seimo atstovas eks-kunigas dr. Vilimas. Dr. Purickis pradžioje nepasidavė Gabrio sugestijai, tada Gabrys pasilenkęs pašnibždėjo P-kiui:

— Ką tu užstoji? Ar tą, kuris tave sunaikino politiškai už sachariną? — Tada Purickis čia pat skubiai surezgė straipsnį prieš gubernatorių Budrį. Ar buvo sunku rasti priežasčių, kuomet atmosfera Klaipėdoje buvo tam patogi? Vieni vietos gyventojai reikalavo vienų, daugumoje neįvykdomų dalykų; kiti — kitų, o vyriausybė peikė mane už per griežtas priemones likviduojant politinį streiką. Nors ta peticija nebuvo įteikta, bet vyr. redaktoriaus Purickio straipsnį kiti suprato, kad tai padaryta vyriausybei nurodant, ir pradėjo kampaniją plačiau. Bet tas su sacharino byla tiesiog nesurišta.

Vyrai iš Amerikos ir Anglijos

Vieną priešpietį ateina pas mane apie 35 metų vyras, lietuvis, sakos buvęs Amerikoje detektyvu:

— Aš jūsų darbą puikiai žinau, esu lietuvis, grįžau iš Amerikos, norėčiau padėti jums.

Iš pirmojo karo praktikos pažinojau dirbusius Japonijos, Kanados, Britanijos žvalgybose ir vieną Amerikos Mr. Smith. Pranašesnis už visus buvo britų majoras. Amerikietis Mr. Smith buvo inteligentas, rodos, inžinierius prieš karą, labai mielas, geras žmogus, bet žvalgybai, atrodė, nebuvo pasiruošęs.

Atėjęs pas mane lietuvis detektyvas iš Amerikos savo išsilavinimu neimponavo. Bet, pagalvojau, duosiu jam galimybę pasirodyti darbe; gal duos kokių naujų idėjų, kaip ten Amerikoje kriminalinė policija veikia; juk sakėsi ketveris metus buvęs detektyvas. Sutikau. Norėdamas išmėginti, kokį darbą jam duoti, pasiūliau:

Padarysime bandymą: jūs grįžote iš Amerikos, lietuviai jus visur gerai priims. Būtų įdomu žinoti, kaip eina gyvenimas pasieny; ar žmonės yra patenkinti, jei skundžiasi, tai kuo? Kaip jie sugyvena su valdininkais, ypač artimesne jiems policija? Ar pasienyje eina koks "šmugelis", kas juo verčiasi — vietiniai ar gal didesniu mastu pirkliai iš miestų? Pirmoj eilėj paimsite demarkacijos ruožą — Lenkijos pasienį. Kaip ten siena saugojama, kaip elgiasi administracija. Čia aš jums ant greitųjų nusakau kelionės tikslą. Gal ir patys sugalvosite ką vertą dėmesio. Po kelių savaičių grįžkite ir aprašykite ar papasakosite.

— Tai duokite man laišką, kad aš esu "slaptas agentas", atsiliepė.

— Jei aš duosiu tokį laišką, jūs jau nebūsite slaptas. Jūsų uždavinys jau bus sunkiau įvykdomas. Jums lengviau seksis pasisakant, jog jūs iš Amerikos, ieškote kur apsigyventi, gal mažą ūkį įsigyti. Jei jus varžys policija, tai ir man įdomu kokiais motyvais, kaip ir kas iš jų elgiasi. Suprantate?

— Suprantu.

Susikalbėjome dėl avanso, ir jis išvyko. Galvojau: žmogus buvo detektyvas, turėjo kokius uždavinius, problemas. Deja, po 4-5 dienų telefonuoja man iš Alytaus punkto viršininkas ir praneša apie žmogų, kuris keliauja apie demarkacijos zoną, visur skelbiasi esąs "slaptas agentas", klausinėja apie policija ir kitas įstaigas...

Teko padėkoti jam "už pagalbą".

Kazys Pilėnas

Asmeniškai jo Lietuvoje nepažinojau. Kai aš perėmiau kontržvalgybą, jis tik ką buvo išvykęs iš Lietuvos. Po dviejų mėnesių tarnybos, gavau iš užs. reik. ministerijos du numerius lenkų dienraščio, išeinančio Gdynėje. Per du numerius buvo paskelbtas ilgiausias straipsnis, pasirašytas "pulkininko" K. Pilėno, šmeižiantis Lietuvą. Ne asmenis, kurie su pagrindu ar be pagrindo galėjo jam nepatikti, bet visa valstybė suniekinta. Tas užsienio lietuvis nerado nė vieno gero žodžio atsistatančiai valstybei. Tauta, kuri turėjo kovoti keliais frontais, kad iškovotų sau egzistenciją — vietą pagarbos, bet nepatenkinta ambicija ir smulkios sąskaitėlės p. K. Pilėnui buvo svarbesni už tūkstančius savanorių gyvybių — ir jis išliejo savo tulžį lenkų laikrašty. Man buvo pavesta atsakyti. Gavau iš Žvalgybos skyriaus ir piliečių apsaugos departamento K.P. asmenines bylas, išsikalbėjau su jį pažinojusiais pareigūnais, ypač su žvalg. skyriaus viršininku Mykolu Lipčium, su juo tarnavusiu.

Deja, nei asmeninėse bylose, nei išklausęs gana bešališkų nuomonių, negalėjau rasti nei vieno fakto nei vieno veiskmo, kurie galėtų bent kiek pateisinti K. Pilėno gerą nuomonę apie save.

Kaip jau minėjau, Lietuva kūrė savo ministerijas jų padalinius — valdymo aparatą, savo valdininkijos neturėdama. Gerai, kad advokatas Vladas Stašinskas, plačiai žinomas ir jau turėjęs gerą vardą ir autoritetą dar rusų laikais, tapo vidaus reikalų ministeriu. Jis sukūrė ministeriją, davė pagrindus jai plėtotis. Daug lietuvių mokytojų iš seniau buvo paskirti apskričių viršininkais. Taip pat buvusieji mokytojai, tapę karo metu karininkais, grįžę į Lietuvą, tapo karo komendantais. Ir tenka pasakyti, jie buvo pavyzdingiausi savo vietose — jautė atsakomybę, buvo pareigingi, ir tų patriotų pajėgomis kūrėsi valstybė. Jie pagal savo galimybes ir išgales ėjo pareigas, kol atėjo geriau pasiruošusieji.

Grįšiu prie piliečių apsaugos departamento ir kontržvalgybos. Pirmojo priešakyje buvo Jonas Novakas, jaunas studentas, gabus ir pasireiškęs partizaninėse kovose.

Kontržvalgybos viršininkai keitėsi per dažnai: karininkai: Jomantas, kap. Daugirdas, vėliau Mykolas Lipčius — išbuvo mėnesį, dvi savaites ir pagaliau ilgesnį laiką, rusas pulkininkas Pivoravičius. Kokios keitimosi priežastys? Pamatę, kad darbas per sudėtingas, ne 8 val., bet 24 per parą, bėgo į ramesnes vietas. Kap. Daugirdas nuėjo į auto bataliono vadus, M. Lipčius avansavo į žvalgybos skyriaus viršininkus.

Kaunų pasiekė žinios, jog yra lietuvis, tarnaująs Scotland Yarde, Londone — štai tokį ir dar savą lietuvį, gauti mums! Dėjo pastangas jį gauti ir pagaliau susilaukė. Vidaus ministerija padarė su juo sutartį.

(Bus daugiau)

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER (T.M. Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.

1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office.

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina $7.00 — Subscription per year $7.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Straipsniai ir korespondencijos redakcija taiso savo nuožiūra. Nesunaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Dienos klausimais

Skaitytojai patalkina laikraščiui įvairiais būdais. Kai kurie atsiunčia svetimos spaudos iškarpų, kur rašoma apie Lietuvą, lietuvius. Kiti paskambina ir atkreipia dėmesį į suaktualėjusį klausimą, pasakydami savo nuomonę. Vienas tokių pereitą savaitę buvo Antanas Sniečkus. Jis pasisakė dėl religiniam kongresui skirto ženkliuko: ar jo įrašai turį būti lietuviškai ar angliškai. Lietuviškai — sako pirmas patriotinis impulsas. Jei ženklelis skirtas, kad kongreso dalyviai prisimintų tas kongreso dienas, gerai — tegul bus lietuviškai, sako A. Sniečkus. Bet ženkliukas gali atlikti didesnę misiją — propagandinę. Kada pora tūkstančių kongreso dalyvių su ženkliukais atlape rodysis viešbučiuose, gatvėse, jie atkreips į save dėmesį. Bet ženkliukai kitiem nieko nebylos, jei juose nebus Lietuvos vardo jiem suprantama kalba — angliškai. O skambintojas ir nori, kad kongresas net ir jo ženkliukas virstų langu, pro kurį Lietuvos vardas būtų rodomas platesniam nelietuviškam pasauliui.

★

Kitu kongresu susirūpinęs prašė jo pavardės neskelbti, bet pasakė savo nuomonę dėl raginimų rašytis jaunimo peticijas, aukoti jaunimo kongresui. Raginimo neužtenka — jis kalbėjo. — Ar nebūtų prasmingiau, kad atskirų vietų jaunimas pasidalinęs pereitų per namus, kur gyvena lietuviai. Ne toki laikai, kad daug kas sava iniciatyva siųstų parašą, o juo labiau pinigą. Reikia palengvinti jiem tą pareigą atlikti. Reikia padaryti tiek, jam beliktų tik vieną ranką įkišti į kišenių ir ištraukti pinigą, o kita padėti parašą. Žmonės neatlieka aukos ar pareigos ne iš šykštumo, bet iš neprisirengimo.

★

Jaunimo kongreso idėjai visi pritaria ir žavisi jaunimo entuziazmu susivažiuoti... Ne vienas betgi kraipė galvas dėl kongreso programos komiteto. Kai kas neslėpė įtarinėjimo, kad kongreso kalbėtojų neskelbimu norima esą kažkas pridengti. Įtarimui atsirado pagrindo, kai pavardės buvo paskelbtos — nepaslepiamas vienos grupės kalbėtojų dominavimas; net tokių, kuri yra garsėję satelitiniais projektais, neskyrę kolaborantų nuo laisvės kovotojų.

Į tokias pastabas beliko reikšti viltį, kad numatyti šiokie ar tokie kalbėtojai parodys daugiau takto, nei jo parodė juos parinkęs programos komitetas. Tai visuomeninis subrendimo egzaminas.

★

Egzaminą laikė New Yorke Elizabetho, Newarko, Philadelphijos, New Yorko chorai, kurie vyks į dainų šventę Chicagoje. New Yorke jie demonstravo savo pasiruošimą. Chorų dalyviai, chorų vedėjai parodė daug aukos. Ta prasme egzaminą išlaikė vieni gerai, kiti geriau. Natūralu buvo laurus priskirti tolimiausiam svečiui — Philadelphijos chorui.

Egzamino, deja, neišlaikė didžioji New Yorko didžioji lietuviškos visuomenės dalis. Scenoje jaunų veidų buvo daugiau nei auditorijoje. Į tą dainų puotą negalėjo atvykti vieni —gal užimti Lietuvos vadavimu, kiti ryšių su kraštu mezgimu, treti tarptikybiniu dialogu. O gal New Yorko visuomenei jau per dideli egzaminai — per didelė parengimų infliacija?

Lietuvių Fondas ir jo pelno skirstymas

[illegible] kaip kad yra daroma daugelio šio krašto fondų. Pagal balsų daugumą prašymai būtų patenkinti arba atmesti. Šis klausimas turėtų būti rimtai pasvarstytas šių metų LF metiniame narių susirinkime. Jei minėta prasme LF įstatai būtų pakeisti, tai šis naujas LF pelno skirstymo būdas galėtų būti taikomas tik ateinantiem metam.

Norėčiau pasisakyti, kaip, mano nuomone, šiais metais LF pelno skirstymo komisija galėtų turėti mažiau tų užmetimų ir kaltinimų.

Visų pirma, LF valdyba turėtų bent per spaudą paskelbti nariams, kokie gauti aukų prašymai. LF nariai, žinodami tuos prašymus, galėtų dėl jų pareikšti savo nuomonę. Ši nuomonė komisijai jau būtų patariamas balsas. Šiuo metu tėra žinomi tik du prašymai — tai jaunimo kongreso ir Šiluvos koplyčios. Manau, kad šie prašymai turėtų būti patenkinti. Tiek jaunimo kongresas, tiek Šiluvos koplyčia yra gražiausios mūsų išeivijos kultūrinės apraiškos. Tai mūsų dabarties graži istorija. Sprendžiant šiuos ir kitus prašymus, (o jų, be abejo, bus daug), LF pelno skirstymo komisija turėtų būti sudaryta iš nesuinteresuotų asmenų, kad būtų išvengta bet kokio ir tariamo šališkumo. Į šią komisiją neturėtų įeiti tie asmenys bei jų šeimos nariai, kurie atstovauja tų prašymų komitetus, valdybas bei jų globą.

[illegible] Internal Revenue Code paragrafo 501 (c) (3) nuostatoms tikslam. Tik šiem tikslam LF pelną paskyrus, LF turi teisę ir toliau naudotis "General Not For Profit Corporation Act" įstatymu, kuris L. Fondą atleidžia nuo valdžios mokesčių mokėjimo. Vienas ir iš minėtų prašymų man kelia abejonių, ar jis atitinka šio įstatymo tikslam.

Esant bet kokiom abejonėm dėl gautų prašymo teisėtumo, LF taryba (ne ta, kuri eina skirstymo komisijos pareigas), turi kreipti ypatingą dėmesį, kad šie prašymai nepažeistų šio įstatymo.

Mes visi gerai pamename, kaip sunkiai Lietuvių Fondas gavo tą atleidimą nuo mokesčių. Praradus šią teisę, Lietuvių fondui būtų padaryta milžiniška žala.

P. Mikšys

George Washington tiltas New Yorke Nuotr. V. Maželio

Atmainos iš po nakties nelaukit

(atkelta iš 1 psl.)

sutarties su Sovietais, dėl to diskusijos dėl muitų realiai neįmanomos. Gali apeiti esamą padėtį, nurodydamas siunčiamos prekės kainą mažesnę — vietoj 20 dol. tik 2 dol., — bet iš esmės tai neišgelbės padėties, kada Sovietai siekia atgrasint žmones nuo siuntinių gavimo, žinodami, jog kasdieninio vartojimo dalykai čia yra geresnės kokybės.

Kl.: Ar nemanote, kad kreipimasis į valstybės departamentą padėtų?

Ats.: Tai galėtų padėti, jei pasirodytų, kad Sovietai daros draugiškesni. Bet nelaukite atmainos iš po nakties...

●

Kl.: Atstovų Rūmuose vieningai buvo priimta pereitais metais rezoliucija H 416 (už kurią jūs balsavote), raginanti valstybės departamentą įtraukti Baltijos valstybių klausimą į darbų tvarką. Tos pačios rūšies įstatymas dabar yra senate užsienių reikalų komisijoje. Kas reiktų padaryti, kad ši rezoliucija būtų atiduota senatui balsuoti?

Ats.: Amerikos žmonių didžiausias ginklas yra peticijų teisė — kreipimais į jų išrinktus pareigūnus. Tie, kurie gyvena New Yorke, turėtų parašyti senatoriam Javits ir Kennedy, ragindami, kad jie imtųsi tiesioginės akcijos. Visi laisvi žmonės per visas Jungtines Valstybes, ar juos tas įstatymas liečia ar ne, turėtų kreiptis į savo išrinktuosius senatorius ir raginti juos imtis tiesioginės akcijos. Tai yra vienintelis kelias, kad užsienių komisija rezoliucijai duotų eigą. Taigi visuomenė turi raginti savo išrinktuosius atstovus. Kitokis kelias neįmanomas.

●

Kl.: Ką tokios grupės kaip mūsų (lietuvių) galėtų konkrečiai padaryti mūsų bylos reikalui?

Ats.: Jos, tautinės grupės, turėtų jungtis ir veikti drauge. Kiekviena tautinė grupė šioje valstybėje yra atidavusi savo duoklę Amerikos didybei (Amerikos demokratijos supratimui, vyriausybei ir gyvenimo būdui). Kiekviena tautinė grupė turi šioje valstybėje sau teisėtą vietą. Veikdamos viduje valstybės, jos turi siekti daryti įtakos įstatymų leidimo organam, vykdomajai valdžiai, valstybės departamentui. To jos turi siekti veikdamos drauge viena su kita ir laikydamos ryšį su išrinktaisiais atstovais. Bet taip pat svarbu palaikyti ryšį su giminėm ir draugais anapus uždangos. Jei neturi giminių ir draugų, tepasirenka kaimyną ir padeda jam — tegul jie žino, kad tebėra vilties spindulys; kad tebėra tokių, kurie apie juos galvoja; kad jie nėra užmiršti; kad jie nelaikomi dingę. Tačiau ir vėl — nematyti jokių didelių atmainų Sovietų elgesy, bet esama ženklų, kad komunistinė Lenkija, Rumunija, Bulgarija etc. pamažu traukiasi iš Sovietų tiesioginės kontrolės. Tai vyksta dėl to, kad jos žino, jog išorinis pasaulis jom tebesidomi ir nelaiko jas visiškai dingus. Turėtų būti padaryta taip pat pastangų Amerikos balse duoti svarbiąsias kalbas ir įvykius — tokios yra priemonės. Pagaliau kiekvienas asmuo J.V., ar jis būtų čia gimęs, ar jis būtų amerikietis indėnas — turi domėtis šia problema, nes tai problema, kuri liečia ne vieną tautybę ar vieną valstybę. Šiandien liečia vieną valstybę, rytoj palies kitą, pagaliau mes visi pasijusime pasipriešinime, kada jie (komunistai) mėgins vykdyti subversiją ir kontroliuoti mus čia! Dėl to mes turime veikti visi drauge už teisingus reikalus ir laisvę visų žmonių, nepaisydami, kokios tautybės jie būtų!

JONO BUDRIO ATSIMINIMAI

LIETUVOS KONTRŽVALGYBA 1922 - 1923

Copyright

(33)

Pagaliau dr. Purickis tapo "Lietuvos" dienraščio redaktorium. Čia tai jis pasinaudojo proga man atkeršyti. Žinoma, aš negalėčiau tvirtinti, ar jis buvo tikrai kerštingas, bet jis pasidavė dr. Gabrio intryboms. Gabrys norėjo tapti Klaipėdos gubernatorium ir darė viską, kad tiktai tą postą pasiektų: prikalbėjo keletą vietinių veikėjų ir paruošė jų vardu peticiją ministrui pirmininkui. Vietiniai veikėjai šį kartą mano nustebimui, atnešė tą peticiją man motyvuodami, jog jie dr. Gabrio nenori matyti gubernatorium. Tuo tarpu pats dr. G. taip buvo tikras jog Vanagaitis ir kompanija tą jo paruoštą peticiją paduos, nes kartu su juo vienam traukiny vyko į Kauną, kad palikęs klaipėdiškius vienus viešbutyje, pats paskubėjo pas dr Purickį į redakciją. Redakcijoje jis pasakė, kad peticija jau paduota ir tik reikia "Lietuvos" redaktoriaus žodžio oficioze ir tuo reikalas bus atliktas. Tuo metu pas dr. Purickį buvo ir vienas krikščionių demokratų Seimo atstovas eks-kunigas dr. Vilimas. Dr. Purickis pradžioje nepasidavė Gabrio sugestijai, tada Gabrys pasilenkęs pašnibždėjo P-kiui:

— Ką tu užstoji? Ar tą, kuris tave sunaikino politiškai už sachariną? — Tada Purickis čia pat skubiai surezgė straipsnį prieš gubernatorių Budrį. Ar buvo sunku rasti priežasčių, kuomet atmosfera Klaipėdoje buvo tam patogi? Vieni vietos gyventojai reikalavo vienų, daugumoje neįvykdomų dalykų; kiti — kitų, o vyriausybė peikė mane už per griežtas priemones likviduojant politinį streiką. Nors ta peticija nebuvo įteikta, bet vyr. redaktoriaus Purickio straipsnį kiti suprato, kad tai padaryta vyriausybei nurodant, ir pradėjo kampaniją plačiau. Bet tas su sacharino byla tiesiog nesurišta.

Vyrai iš Amerikos ir Anglijos

Vieną priešpietį ateina pas mane apie 35 metų vyras, lietuvis, sakos buvęs Amerikoje detektyvu:

— Aš jūsų darbą puikiai žinau, esu lietuvis, grįžau iš Amerikos, norėčiau padėti jums.

Iš pirmojo karo praktikos pažinojau dirbusius Japonijos, Kanados, Britanijos žvalgybose ir vieną Amerikos Mr. Smith. Pranašesnis už visus buvo britų majoras. Amerikietis Mr. Smith buvo inteligentas, rodos, inžinierius prieš karą, labai mielas, geras žmogus, bet žvalgybai, atrodė, nebuvo pasiruošęs.

Atėjęs pas mane lietuvis detektyvas iš Amerikos savo išsilavinimu neimponavo. Bet, pagalvojau, duosiu jam galimybę pasirodyti darbe; gal duos kokių naujų idėjų, kaip ten Amerikoje kriminalinė policija veikia; juk sakėsi ketveris metus buvęs detektyvas. Sutikau. Norėdamas išmėginti, kokį darbą jam duoti, pasiūliau:

Padarysime bandymą: jūs grįžote iš Amerikos, lietuviai jus visur gerai priims. Būtų įdomu žinoti, kaip eina gyvenimas pasieny; ar žmonės yra patenkinti, jei skundžiasi, tai kuo? Kaip jie sugyvena su valdininkais, ypač artimesne jiems policija? Ar pasienyje eina koks "šmugelis", kas juo verčiasi — vietiniai ar gal didesniu mastu pirkliai iš miestų? Pirmoj eilėj paimsite demarkacijos ruožą — Lenkijos pasienį. Kaip ten siena saugojama, kaip elgiasi administracija. Čia aš jums ant greitųjų nusakau kelionės tikslą. Gal ir patys sugalvosite ką vertą dėmesio. Po kelių savaičių grįžkite ir aprašykite ar papasakosite.

— Tai duokite man laišką, kad aš esu "slaptas agentas", atsiliepė.

— Jei aš duosiu tokį laišką, jūs jau nebūsite slaptas. Jūsų uždavinys jau bus sunkiau įvykdomas. Jums lengviau seksis pasisakant, jog jūs iš Amerikos, ieškote kur apsigyventi, gal mažą ūkį įsigyti. Jei jus varžys policija, tai ir man įdomu kokiais motyvais, kaip ir kas iš jų elgiasi. Suprantate?

— Suprantu.

Susikalbėjome dėl avanso, ir jis išvyko. Galvojau: žmogus buvo detektyvas, turėjo kokius uždavinius, problemas. Deja, po 4-5 dienų telefonuoja man iš Alytaus punkto viršininkas ir praneša apie žmogų, kuris keliauja apie demarkacijos zoną, visur skelbiasi esąs "slaptas agentas", klausinėja apie policija ir kitas įstaigas...

Teko padėkoti jam "už pagalbą".

Kazys Pilėnas

Asmeniškai jo Lietuvoje nepažinojau. Kai aš perėmiau kontržvalgybą, jis tik ką buvo išvykęs iš Lietuvos. Po dviejų mėnesių tarnybos, gavau iš užs. reik. ministerijos du numerius lenkų dienraščio, išeinančio Gdynėje. Per du numerius buvo paskelbtas ilgiausias straipsnis, pasirašytas "pulkininko" K. Pilėno, šmeižiantis Lietuvą. Ne asmenis, kurie su pagrindu ar be pagrindo galėjo jam nepatikti, bet visa valstybė sumiekinta. Tas užsienio lietuvis nerado nė vieno gero žodžio atsistatančiai valstybei. Tauta, kuri turėjo kovoti keliais frontais, kad iškovotų sau egzistenciją — vietą pagarbos, bet nepatenkinta ambicija ir smulkios sąskaitėlės p. K. Pilėnui buvo svarbesni už tūkstančius savanorių gyvybių — ir jis išliejo savo tulžį lenkų laikrašty. Man buvo pavesta atsakyti. Gavau iš Žvalgybos skyriaus ir piliečių apsaugos departamento K.P. asmenines bylas, išsikalbėjau su jį pažinojusiais pareigūnais, ypač su žvalg. skyriaus viršininku Mykolu Lipčium, su juo tarnavusiu.

Deja, nei asmeninėse bylose, nei išklausęs gana bešališkų nuomonių, negalėjau rasti nei vieno fakto nei vieno veiksmo, kurie galėtų bent kiek pateisinti K. Pilėno gerą nuomonę apie save.

Kaip jau minėjau, Lietuva kūrė savo ministerijas jų padalinius — valdymo aparatą, savo valdininkijos neturėdama. Gerai, kad advokatas Vladas Stašinskas, plačiai žinomas ir jau turėjęs gerą vardi ir autoritetą dar rusų laikais, tapo vidaus reikalų ministeriu. Jis sukūrė ministeriją, davė pagrindus jai plėtotis. Daug lietuvių mokytojų iš seniau buvo paskirti apskričių viršininkais. Taip pat buvusieji mokytojai, tapę karo metu karininkais, grįžę į Lietuvą, tapo karo komendantais. Ir tenka pasakyti, jie buvo pavyzdingiausi savo vietose — jautė atsakomybę, buvo pareigingi, ir tų patriotų pajėgomis kūrėsi valstybė. Jie pagal savo galimybes ir išgales ėjo pareigas, kol atėjo geriau pasiruošusieji.

Grįšiu prie piliečių apsaugos departamento ir kontržvalgybos. Pirmojo priešakyje buvo Jonas Novakas, jaunas studentas, gabus ir pasireiškęs partizaninėse kovose.

Kontržvalgybos viršininkai keitėsi per dažnai: karininkai: Jomantas, kap. Daugirdas, vėliau Mykolas Lipčius — išbuvo mėnesį, dvi savaites ir pagaliau ilgesnį laiką, rusas pulkininkas Pivoravičius. Kokios keitimosi priežastys? Pamatę, kad darbas per sudėtingas, ne 8 val., bet 24 per parą, bėgo į ramesnes vietas. Kap. Daugirdas nuėjo į auto bataliono vadus, M. Lipčius avansavo į žvalgybos skyriaus viršininkus.

Kauną pasiekė žinios, jog yra lietuvis, tarnaująs Scotland Yarde, Londone — štai tokį ir dar savą lietuvį, gauti mums! Dėjo pastangas jį gauti ir pagaliau susilaukė. Vidaus ministerija padarė su juo sutartį.

(Bus daugiau)

[illegible]

Per [illegible] lietuvių [illegible] pradžia [illegible] sys į [illegible].

Gal būt, [illegible] kos lapkričio 13 dienos New Yorke, kurią suruošė didžių užsimojimų kupinas Antanas Bažeika su kitais mūsų jaunesniais patriotais. [illegible] metus reikėtų išnaudoti kuo geriausiai.

Lietuviškai dvasiai ir troškimam ypatingai malonus ir svarbus mūsų šeštadieninėse mokyklose vykstąs darbas. Lietuvių mokytojų didelis pasišventimas turėtų būti mūsų visuomenės ir spaudos daugiau įvertintas.

Yra atvejų, kada lietuvis mokytojas meta savo pelningą darbą, kuris papildo jo banko knygelę ir ryžtasi eiti mokytojauti į lietuvišką mokyklą už menkesnį atlyginimą. Tai nesavanaudžių, bet idealistų savanorių ryžtas, kuris, gal būt, bus kada mūsų išeivijos istorijoje tinkamai atžymėtas. Tai savanorių auka lietuvybės išlaikymui.

Ką mes darytume jeigu jų neturėtume, jei nebūtų atvykęs jau paruoštas puikus mūsų lietuviškų mokytojų personalas, jei neatsirastų mūsų jaunųjų jėgų — mokytojų, nušvitusių išeivijoje lietuvių pedagogų rolėse? Tai jie drąsiai išėjo į gyvenimą, įsijungdami į mūsų visuomenę sunkiu mokytojo darbu.

Didi garbė mūsų lietuvėm moterim, kurios dosniai aukojo pirmiesiem vadovėliam išleisti, bei tom, kurios buvo šito darbo iniciatorės ir organizatorės.

Tenka džiaugtis tuo, kas yra jau padaryta, bet taip pat tenka pagalvoti, kaip šiais metais daugiau praplėsti tą darbą. Gražu, kad premijos skiriamos mūsų romanų rašytojam, bet kodėl mokytojam panašių premijų nesugalvojama. Gal... tai būtų labai vertingas kultūros fondo žygis?

Kad praplėtus lankančių vaikų skaičių, gal reikėtų tuos vaikus ir tėvus labiau sudominti kuriom nors privilegijom? Pav., Kalėdų atostogas šeštad. mokyklų lankytojai galėtų nemokamai praleisti lietuviškose šeimose, kurios gyvena Floridoje ar Kalifornijoje. Tuo atveju ir išlaidų [illegible] būtų tik [illegible].

[illegible] kalbos — [illegible] reikalu gal ir [illegible] gom, kurios [illegible] prolenguoti [illegible] kalbų mokymąsi, net ir savo mokyklose.

[illegible] tais [illegible] vaikų skyreliai? Gal reikalingas [illegible] didesnį skaitytojų skaičių. [illegible] tų prie spausdinto lietuviško žodžio, kurį galėtų ir patys išreikšti.

Gal neapsiriksiu manydama, jog visų mūsų didžiausias noras — sulaukti naujosios kartos, kuri būtų aukštų moralinių principų, neiškreipto, natūralaus tautinio nusistatymo. Tokie piliečiai didžiai branginami ir vietos gyventojų ir pačios krašto valdžios.

J. Narūnė

[illegible]

REIKIA JUDĖTI IR DIRBTI

Išėjus pensijon (2)

DR. A. GRIGAITIS

Labdaros darbe

Yra pensininkų, kurie turi žemės sklypus. Ten jie užsiima sodininkyste, daržininkyste, gėlininkyste ar bitininkyste. Tai pensininkui malonus užsiėmimas, kurs duoda ir medžiaginės naudos. Kiti leidžia laiką medžioklėj, grybauja, meškerioja, arba kaip mūsų Brooklyne P. Norvydas rašo gražius atsiminimus. O tokių kaip Norvydas, manau, tarp lietuvių pensininkų ir daugiau atsirastų. Įdomu skaityti senelio pasakojimus apie jaunystės dienas Lietuvoj, gyvenimą Amerikoj.

Pensininkas galėtų padirbėti — pagelbėti labdaros draugijom, pav., Balfui, viešuose parengimuose ir panašiai. [illegible] darbą. Likęs namie, senelis ar senelė prižiūri vaikučius, su jais žaidžia, jiems pasakas pasakoja, juos auklėja. Toks senelis ar senelė gali atlikti didelį auklėjimo darbą. Vaikaičius išveda į parką pažaisti, pakvėpuoti grynu oru, pasigrožėti gamta.

Pensininkų klubas

Mūsų gatvėje yra [illegible] klubas, [illegible] tai senų žydų — pensininkų klubas. Tai [illegible] kambarys. Pasieniais [illegible], keli palgi siauri stalai, [illegible] scena. Klubo lankytojai renkasi vakarais. Ir [illegible] senų žydą girgždančiu balsu [illegible], smuiku grojant ar ką nors juokingo pasakojant. Tokį juokdarį lydi juokas ir delnų plojimas. Lankytojai atsineša [illegible], sodės [illegible]. Pertraukos metu [illegible], rūko, pasikalba. Senieji žmonės turi poros valandų malonią pramogą ir grįžta namo [illegible]; kiek pavargę, greit užmiega.

[illegible]

Ne vienas pensininkas mano, kad [illegible] sveikatą reikia [illegible] vengti net fizinių judesių. Tai klaidingas supratimas. Ir senatvėj reikalinga mankšta, judėjimas, fizinis darbas arba pasivaikščiojimas. Tai labai svarbu sveikatai palaikyti. Reikia atminti, jog darbas yra sveikatos šaltinis, gyvenimo stimuliatorius, gaivintojas.

Rusų rašytojas, gydytojas Veresajevas sako, jog gyvenimas be darbo — tai sunki problema. Be darbo galima susirgti, uždusti iš nuobodumo ir, žinoma, negali būti kalbos apie pasitenkinimą, laimę, džiaugsmą.

Nedarbas — tai liga. Žmogus be fizinio judėjimo sensta — atsiranda nemiga, nervuotumas, bloga savijauta, nutukimas. Pakitimai, atsiradę kraujo induose, širdy, maisto apykaitoj, atsiliepia į viso organizmo veiklą.

Senstant širdies raumenyse pradeda augti jungiamasis audinys, kurs pakeičia širdies struktūrą. Širdies pajėgumas sumažėja. O jei širdies indai paliesti sklerozės, pradeda šlubuoti širdies mityba. Pradeda atsirasti širdies indų spazma, pradeda reikštis angina pectoris — pavojinga širdies liga.

Judėjimo, fizinės mankštos dėka širdies kraujo apytaka padidėja, pagerėja maisto įsisiurbimas, ypač deguonio, kurs taip reikalingas širdies raumenim. Širdies raumenys sustiprėja, jų darbingumas padidėja. Kartu pagerėja bendra kraujo apytaka. Ypač tai svarbu senatvėj, kada žmogaus organizmas vysta ir silpnėja. Tai turi prisiminti kiekvienas pensininkas. Tuomet senatvė bus linksmesnė ir sveikesnė.

Žinoma, viskas turi savo ribas. Ir senatvėj judėjimas, fizinė mankšta turi atitikti žmogaus sveikatos stovį. Per sunkus fizinis veiklumas, darbas mankšta gali sveikatai pakenkti.

Rusai kviečiami į Šiaulius, Alytų

Balandžio 13 dieną Vilniuje paskelbtame "organizuoto darbininkų telkimo ir perkeldinimo valdybos" skelbime kviečiami darbininkai registruotis persikeldinti ne į Bratską, ne į Kazachstaną ir ne į geležinkelių statybas Rusijos šiaurėje, o tik į **Šiaulius, Naująją Akmenę ir Alytų.**

Tačiau šį kartą skelbimas pasirodė tik viename tos dienos laikraštyje — rusiškoje "Sovietskaja Litva". **Tą laikraštį daugiausia skaito rusai, tad jie pirmieji bus gavę žinią** apie galimybę gauti darbo tų mažesniųjų Lietuvos miestų įmonėse. Ligi šiol tuos trijuose miestuose rusų nuošimtis žymiai mažesnis, negu, pavyzdžiui, Klaipėdoje, Vilniuje ar net Kaune.

(Elta)

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Filatelistų Draugijos Lietuva Biuletenis, 1966 m. balandžio mėn. nr. 3 (103). Redaguoja E. Petrauskas, rotatorium atspausdino L. Kairys.

Ukrainiečiai [illegible] rengiasi į religinį kongresą

Daugelyje parapijų jau sudaryti organizaciniai komitetai, kurie registruoja maldininkus ir duoda reikalingas informacijas, pvz., Chicagoje organizaciniai komitetai [illegible] maldininkam [illegible] autobusus, traukinius ir lėktuvus. Philadelphijos lietuviai kunigai savo susirinkime gegužės 10 sutarė organizuoti ekskursijas autobusais ir keliauti automobiliais. Allentown vyskupijos lietuvių parapijos — New Philadelphia, Shenandoah, Minersville, Tamaqua, Frackville, Girardville, Mahanoy City ir kitos jau registruoja keleivius. Scranton apylinkės lietuviai, vadovaujant lietuviam prelatam J. Miliauskui ir J. Boll, organizuoja dideles ekskursijas. Tolimesnės vietovės — Pittsburgh, Cleveland, Detroit, Dayton ir Naujoji Anglija — taip pat rengiasi keliauti į Washingtoną. Iš New Yorko ir New Jersey žada būti bent keli tūkstančiai lietuvių.

Svarbiausios informacijos jau skelbtos spaudoje ir išsiuntinėtos visom parapijom. Kas nori gauti daugiau informacijų kelionių ir nakvynių reikalais, gali kreiptis: A. Vasaitis, 7802 Temple St., Hyattsville, Md. 20783.

Svarbiausia, kad kiekviena lietuvių vietovė būtų atstovaujama religinėj lietuvių šventėj šį Darbo dienos savaitgalį Washingtone.

LRKR Komitetas

Brangią narę VLADĄ ŽEMLIAUSKIENĘ, jos tėveliui

JONUI MAČIULIUI

Lietuvoje mirus, nuoširdžiai užjaučiame ir drauge liūdime

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos
New Haveno Klubas

ANDRIUI DŽEKČIORIUI

mirus, jo žmonai STASEI ir jų šeimai širdingiausią užuojautą pareiškia

JONAS URBA

Džiaugsmą, poilsį ir sveikatą jums suteiks atostogos prie Adirondakų kalnų perlo —

LAKE GEORGE, N. Y.

lietuvių SLYVYNŲ vasarvietėje

Blue Water MANOR

vienoje pirmaujančių visame Lake George rajone

KALNŲ oras, nuostabi gamta — ežeras vienas iš gražiausių pasaulyje su 300 salų ir krištoliniu vandeniu.

PATOGIOS patalpos, geras maistas.

SVEČIAMS NEMOKAMAI: nuosavas 500 pėdų pločio puikus pliažas, kasdieninės išvykos motorlaiviu, vandens ski (yra instruktoriai), įvairios valtys — irklinės, burinės, canoes ir kt. Maudymosi baseinas stikliniame pastate. Tenisas, ping-pong, kroketas ir tt. Vakarais salėje koncertai, vaidinimai, šokiai ir kt. pramogos.

IDEALI VIETA JAUNAVEDŽIAMS

Šalia vasarvietės išnuomojamos patalpos ir be maisto (su įrengtom virtuvėm).

Nuo New Yorko per 200 mylių. Iš New York Thruway Exit 24, į Northway 87 iki Lake George Village; iš ten 9N keliu 7 myl. į šiaurę. Vasarvietė skelbiama N. Y. Times ir Daily News sekmad. laidose.

Rezervacijų in informacijų reikalu kreiptis:

BLUE WATER MANOR
DIAMOND POINT, N. Y. Tel. (518) NH 4-5071

DAINŲ ŠVENTĖJE UŽSIREGISTRAVO 24 CHORAI

Dainų šventėje dalyvauti jau yra užsiregistravę 24 chorai su 1086 nariais (sąrašas dar nėra pilnas).

Toronto Prisikėlimo parapijos choras — 48 choristai, dirig. — kun. Bronius Jurkšas, pirm. — Kęstutis Žulys.

Liet. Bendruomenės choras, Omaha, Neb., — 49 choristai, dirig. — Bronius Jonušas, pirm. Algimantas Antanėlis.

Šv. P. Marijos Gimimo parapijos choras, Chicago, Marquette Park, — dirig. pirm. — Antanas Giedraitis.

Šv. Cecilijos bažnytinis choras, Cleveland, Ohio, — 30 choristų, dirig. — Julius Kazėnas, pirm. — Regina Brazaitienė.

Lietuvių Meno Ansamblis — Dainava, Chicago, — 99 choristai, dirig. — Petras Armonas, pirm. — Aleksas Smilga.

Šv. Kazimiero parapijos choras, Los Angeles, Calif., — 85 choristai, dirig. — Bronius Budriūnas, [illegible], pirmin. — P.A. Raulinaitis.

Lietuvių Evangelikų Liuteronų Tėviškės parapijos choras, Chicago, — dirig. — Jurgis Lampsatis, pirm. — Leonas Gružas.

Šv. Juozapo bažnytinis choras, Binghampton, N.Y., — 30 choristų, dirigentė — Frances Ondrasko, pirm. — Adolph Buchinsky.

Šv. Cecilijos choras, New Britain, Conn., — 26 choristai, dirig. — Jonas Beinoris, pirm. — Richard Plucas.

"Aušros" choras, East St. Louis, Ill., 28 choristai, dirig. — Albertas Paulikaitis, pirm. — Zigmas Grybinas.

"Aidas" choras, Hartford, Conn., 36 choristai, dirig. pirm. — Jurgis Petkaitis.

Čiurlionio Ansamblis, Cleveland, Ohio, — 59 choristai, dirig. — A. Mikulskis, pirm. — Vladas Plečkaitis.

A. Stephens Dainininkių Ansamblis, Chicago, Ill., — 38 choristės, dirig. — A. Stephens, pirm. — J. Bobinienė.

"Varpas" choras, Toronto, Canada, — 64 choristai, dirig. — St. Gailevičius, pirm. — J. Račys.

Šv. Petro Parapijos choras, So. Boston, Mass., — 35 choristai, dirig. — Jeronimas Kačinskas, pirm. — Henrikas Cepas.

"Rūta" Ansamblis, Linden, N.J., — 60 choristų, dirig. — Algirdas Kačanauskas, pirm. — Valentas Mėlinis.

Aušros Vartų parapijos choras, Hamilton, Canada, — 48 choristai, dirig. — Vaclovas Verikaitis, pirm. — G. Vindašius.

Šv. Antano parapijos choras, Detroit, Mich., — 41 choristas, dirig. — Albertas Ilteika, pirmin. — Alfonsas Kaputis.

Liet. Tautinis Ansamblis, Philadelphia, Pa., — 35 choristai, dirig. — Leonas Kadinis, pirm. — Antanas Bukšys.

Rochesterio Bendruomenės choras, Rochester, N.Y., — 42 choristai, dirig. — Jonas Adomaitis, pirm. — Jonas Pupininkas.

Šv. Petro ir Povilo choras, Elizabeth, N.Y., — 31 choristas, dirig. — Vincas Mamaitis, pirm. — Mikalnytėlaitė.

Šv. Juozapo parapijos choras, Waterbury, Conn., — 30 choristų, dirig. — Aleksandras Aleksis, pirm. — Non Andriškis.

Meno Mėgėjų Būrelis, Worcester, Mass., — 41 choristas, dirig. — Zigmas Sinkus, pirm. — Bronius Naras.

Lietuvos Vyčių choras, Chicago, Ill. — 38 choristai, dirig. — Faustas Strolia, pirm. — Vladas Paliulionis.

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojam. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Mrs. M. Šveikauskas, Attorney at Law, 8 Belgrade Avenue, Roslindale, Boston, Mass. 02131.

TETOS PALIKIMAS

Klausimas

Skaitydama "Darbininką", dažnai matau Jūsų patarimus teisiniais klausimais, bet niekad nepagalvojau, kad ir man teks kreiptis į Jus ir prašyti patarimo. Reikalas toks. Neseniai mirė mano teta ir, trumpam laikui praslinkus, mirė ir jos vyras. Savo vaikų jie neturėjo. Tik liko tetos sesers keleta vaikų. Jie visi suaugę ir turi teisę į palikimą. Liko namas ir keliolika tūkstančių banke. Ar paliko kokį nors testamentą — niekas nežino, o jeigu kas nors iš tų įpėdinių ir žino, tai slepia ir niekam nieko nesako.

Todėl malonėkite [illegible] man per [illegible] klausimus: 1. [illegible] palikimą, kad aš nebūčiau pamiršta ir galėčiau gauti man priklausančią palikimo dalį. 2. Jeigu būtų velionio paruoštas testamentas ir turtas jo paties paskirstytas įpėdiniams, tai kur reikia kreiptis, kad apie tai būčiau painformuota ir kas man turėtų išmokėti man skirtą palikimo dalį.

"Darbininko" skaitytoja,
New York valstija

—o—

Atsakymas

Problemos šitokios: Tamsta sakai, kad tetos vyras mirė vėliau, negu teta. Čia tuoj kyla klausimas ar jiedu turėjo testamentą. Tokie testamentai dažnai yra taip sudaromi, kad vienam mirus, visas turtas paliekamas kitam, ypatingai jeigu neturima vaikų. Jei Tamstos teta ir dėdė turėjo tokį testamentą, tada, dėdei mirus, visas tetos jam paliktas turtas tektų jo giminėm, o ne jos giminėm. Sunku apie tokį reikalą spėlioti. Testamentas, jei jis buvo tetos ir dėdės sudarytas,

(nukelta į 7 psl.)

ATOSTOGOS PRANCISKONŲ SODYBOJE

KENNEBUNKPORT, MAINE

BERNIUKŲ VASAROS STOVYKLA veiks liepos 1 - 29. Priimami berniukai nuo 8 iki 15 metų. Stovyklautojai naudosis šv. Antano gimnazijos patalpomis ir visais įrengimais. Žemos kainos, gera priežiūra, daug jaunimui pramogų, poilsis sujungtas su žiniomis. Iš Brooklyno eis specialus autobusas liepos 1 dieną.

●

SUAUGUSIEMS VASARVIETĖ atidaroma 1 liepos ir tęsis iki 28 rugpiūčio. Lietuviškas maistas, vėsūs vakarai, gražus Atlantas, erdvi vienuolyno sodyba, maudymosi baseinas, o kainos visiems prieinamos.

●

Vasarvietės ir stovyklos registracija jau prasidėjo. Pirmenybė ir pasirinkimas yra anksčiau registruojantiems. Informacijai rašykite:

Franciscan Monastery
Kennebunkport, Maine
04046

Tel. (207) 967-2011

Jaunimo kongreso žinios

PLJK finansų komisijos centro pirm. Vytautas Kamantas, vicepirmininkė Milda Lenkauskienė ir Jūra Gailiušytė, ižd. Birutė Juodikienė, sekr. Andrius Senbergas, nariai kun. Jonas Grigonis ir Algis Garliauskas. Jiems Clevelande padeda eilė jaunų talkininkų.

Į PLJK finansų komisijos iždą iki šiol iš jaunimo metų komitetų, organizacijų ir pavienių rėmėjų suplaukė apie 18,000 dol. Sukelti reikia 45,000.

Visi finansų komisijos nariai ir jų talkininkai be jokio poilsio dirba, rašo, važinėja ir įvairiais būdais stengiasi sukelti reikiamus pinigus. Daugiausia paramos ateina iš jaunimo metų komitetų įvairiuose miestuose.

PLJK finansų komisija pasiuntė prašymus eilei didžiųjų lietuvių organizacijų ir fondų, kad paremtų jaunimo kongresą. Tikimasi greitai gauti teigiamą atsakymą iš Lietuvių Fondo.

Amerikos Lietuvių Taryba buvo paprašyta paremti pinigais jaunimo peticijos Jungtinėms Tautoms darbą. Ta peticija pra- [illegible] J. Kongreso Lietuvos laisvinimo reikalai bus keliami . . ."

Kun. Jonas Margis, M.I.C., gabus ir sumanus jaunimo vadas iš Argentinos, dabartiniu laiku lankosi Amerikoje. Savo kelionėse, šalia kitų vietovių, jis yra aplankęs Clevelando PLJK finansų komisiją ir Chicagos PLJK būstinę, kur jis tarėsi Argentinos jaunimo bei jaunimo kongreso reikalais.

PLJK būstinė, kuri yra Chicagos jaunimo centre, atlieka įvairius artėjančio kongreso darbus: ji koordinuoja įvairias kongreso komisijas, veda kartotekas, ruošia spaudai bei radijai informaciją, priima aukas ir peticijų lapus, perduoda ženklelius ir jaunimo metų kalendorius. Būstinėje galima gauti įvairias informacijas apie jaunimo metus ir jaunimo kongresą.

[illegible]

Jaunimo kongreso dieną [illegible] programoje yra sutikę dalyvauti šie asmenys: dr. Algis Avižienis, [illegible], dr. Algis [illegible], [illegible] Cibas, Vytautas Černius, [illegible] Dranga, [illegible], V. V. Grigaliūnas, Alg. Gureckas, [illegible], Juozas Kapo-ravičius, A. Kleinaitis, Šarūnas Lazdinis, S. Lozoraitis, Jr., dr. B. V. Mačiuika, R. Mieželis, dr. Henrikas Nagys, dr. Tomas Remeikis, Algis Rukšėnas, dr. Leonas Sabaliūnas, Romas Sakadolskis, dr. A. Sapokaitė, Antanas Saulaitis, S.J., dr. Julius Smulkštys, dr. Antanas Sužiedėlis, Kęstutis Trimakas, S. J., dr. Vincas Trumpa, dr. Vytautas Vardys, E. Vadopalienė, Kęstutis Paulius Žygas.

PLJK leidinio komisija praneša, kad medžiaga jau baigiama rinkti. Leidinio turiny: pilnai išdėstytos jaunimo vadovų studijų savaitės, jaunimo stovyklos ir jaunimo kongreso programos su atitinkamais apibūdinimais; PLJK garbės komiteto pristatymas; įvairių kraštų jaunimo organizacijų ir veiklos pristatymas; jaunimo kongreso komiteto narių pristatymas; mintys apie jaunimo metus ir kongresą; įvairūs žemėlapiai. Leidinio komisija: Romas Sakadolskis — pirm., Dalia Valatkaitytė — sekr. Algirdas Kurauskas — meno patarėjas, Gražina Bičiūnaitė, Laima Nainytė, Jūratė Jakševičiūtė, Leonas Rušėnas — nariai.

Lietuviškų operą "Lokys" matysime jaunimo kongreso antrąją dieną, liepos 1 penktadienį, 7:30 v. v., Maria aukšt. mokyklos salėje. Šios naujos operos kompozitorius yra Darius Lapinskas, o žodžiai (libreto) Vitalijos Bogutaitės — Keblienės. Operoje dalyvaus solistai: Stasys Baras — Baranauskas, Lidija Šukytė, Algirdas Brazis, Aldona Stempužienė ir Algimantas Grigas. Lietuvių tautinis meno ansamblis "Čiurlionis", vadovaujamas maestro A. Mikulskio, dalyvaus operoje su įvairiais liaudies instrumentais. Be to, dalyvaus Chicagos simfoninis orkestras. Kongreso komitetas tiki, kad šis įvykis turės didelės tautinės reikšmės ne tik tam šimtui jaunuolių atvykstančių iš viso laisvojo pasaulio, bet ir tiem šimtam, kurie į Chicagą atvyks iš įvairių J.A.V. ir Kanados vietovių. Duokime progos jaunimui pamatyti lietuvišką operą (penktadienį), o sekmadienį III-ją dainų šventę. Jaunuolių dalyvavimas šiuose įvykiuose ir ypatingai jų organizavimo iniciatyva turėtų priminti mum, kad auga jaunimas tęsti laisvos Lietuvos tėvynės atstatymo darbą.

[illegible] Connecticute, ir [illegible] 4-5 dienomis, kai Konnektikute [illegible]

IŠ VISUR

— **Muencheno gimnazijos** pirmoji abiturientų laida šiais jaunimo metais švenčia 20 m. gimnazijos baigimo sukaktį. Ta proga ruošiamas suvažiavimas —pobūvis liepos 2, 7 val. vak. Chicagoje, Baleto mokyklos salėje, 2515 W. 69 St. Į šį pobūvį — vakarienę kviečiami visi Muencheno gimnazijos buvę mokytojai ir mokiniai. Informacijos reikalu kreiptis į Ireną Vengrytę-Bernatavičienę adresu: 8736 So. Utica, Evergreen Park, Ill. 60642. Telef. — Code 312 GA 2-7554.

— **Ona Žalienė**, Darbininko skaitytoja Chicagoje, mirė gegužės 9, sulaukusi 69 m. amžiaus. Po gedulingų šv. Kryžiaus bažnyčioje pamaldų palaidota gegužės 12. Paliko liūdintį vyrą Liudviką, dukrą Mildred ir kitus gimines, jų tarpe pranciškoną T. Klemensą Žalalį, dalyvavusį velionies laidotuvėse.

— **A. Kleinaitis**, dėstąs fizinį auklėjimą vienoje amerikiečių mokykloje, vadovaus sportinei programai prieškongresinėj studdijų savaitėje ir bendroje jaunimo stovykloje.

— **Chicagos jaunimo metų komiteto** valdyba: Leonas Valaitis — pirm., Algimantas Kelertas — vicepirm., Lakštuonė Vėžienė — sekr.

— **Anglijos** lietuvius jaunimo kongrese atstovaus Reda Daunoraitė, Irena Jakubaitytė, Rimgaudas Kalibatas, Kunigunda Kaminskaitė, Romas Kinka, Birutė Liudžiūtė, Viktoras Loganas, Dalia Lūžaitė, Gajutė Valterytė. Su jais kartu atvažiuoja ir daugiau Anglijos lietuvių. Anglijos lietuviškam jaunimui paremti yra paskirta 1500 dol. Jie patys apsimoka 2500 dol.

— **Austrijos** lietuvius jaunimo kongrese atstovaus studentas Raimundas Lapšys, 22 m. amžiaus, ir jo brolis Kęstutis, 18 m. Raimundui visą kelionę apmoka PLJK finansų komisija.

— **Iš Belgijos** į jaunimo kongresą ruošiasi atvykti Pranas Galkus, 27 m., Rymantas Galkus, 23 m. ir Sofija Olšauskaitė, 20 m. Jiem finansų komisija paskyrė 700 dol.

— **Prancūzijos** lietuvių jaunimo atstovai patys pirmieji užsisakė kelionės bilietus. Jais rūpinasi Prancūzijos LB pirm. kunigas J. Petrošius. Atvažiuoja Jurgis Joligardas, Antanas Liutkus, Eglė Liutkutė, Karolina Masiulytė, Mykolas Pagmieris, Pranciška Puzynaitė, Danielius Vaičiekauskas. Jų kelionei PLJK finansų komisija pasiuntė 1140 dol.

Visi lietuviai ir organizacijos prašomi aukas, skirtas paremti kitų kraštų jaunuolių atvežimą, siųsti PLJK finansų komisijos iždininkei Birutei Juodikienei arba pirmininkui Vytautui Kamantui, 477 Cole Plaza, Willowick, Ohio, 44094. Tuo pat adresu prašom pranešti kas galėtų pagloboti iš kitų kraštų atvykusius lietuvius jaunuolius.

HARTFORD, CONN.

Motinos pagerbimas

Motinos pagerbimas čia vyko per du sekmadieniu: gegužės 8 ir gegužės 15.

Gegužės 8 motinai pagerbti buvo skirta "Tėvynės Garsų" lietuvių radijo valandos dalis. Apie motinos reikšmę kalbėjo p. Maslauskienė, o lituanistinės mokyklos mokinės padeklamavo motinai skirtų eilėraščių.

Daug platesnio masto buvo motinos pagerbimas gegužės 15. Susirinkimą atidarė v. s. Katarina Marijošienė, o skautės padeklamavo keleto poetų motinai skirtų eilėraščių. Svarbiausią šio motinos pagerbimo programos dalį užpildė Putnamo Nek. Pr. vienuolyno lietuvaičių seserų auklėtinės.

Parodytas gražus montažas, panaudojant Vytauto Mačernio Vizijas. Šį vaidinimą — montažą atidarė Roma Zdanytė, paaiškindama jo turinį. Lietuvos vizijose paskendęs jaunuolis (Janė Tumosaitė iš Toronto) mato Lietuvos gamtą, žmonių darbus, žaidimus, girdi dainas . . . O visa tai pagal jaunuolio vizijas atliko Putnamo seselių auklėtinės.

Mergaitės (kitos persirengusios berniukais) puikiai pašoko šiuos tautinius šokius: Sadutę, Landutę, Blezdingėlę, Kepurinę, Malūną, Šustą, Suktinį, Rugučius ir kt. Akordeonu ir pianinu pritarė sesuo Bernarda.

Mergaičių choro dainas tvarkė sesuo Ignė. Padainuota: Tėviškėle, tėviškėle, Saulutė linksmai šviečia, Nors vėtros ūžia aplink mus, Namo, broleliai, Yra šalis, kur upė teka ir kt.

Šiuo montažu, kaip matome, pagerbta ne tik mūsų motina m o č i u t ė sengalvėlė, bet ir brangioji motina Lietuva.

Šiais jaunimo metais šį pasirodymą, pasak v.s. K. Marijošienės, surengė pačios jaunosios lietuvaitės. O vyresnioji karta tik joms padėjo. Garbė jaunuomenei.

Choro pasirengimai

Hartfordo "Aido" mišrus choras visu atsidėjimu ruošiasi dviem kelionėm: liepos 3-4 į trečią dainų šventę Chicagoje ir rugsėjo 3-5 į lietuvių koplyčios pašventinimą Washingtone.

"Aido" chorą sudaro 35 asmens, vadovauja muz. Jurgis Petkaitis. Repeticijos vyksta kas savaitę, o kartais ir du kartu. Choro valdyba: muz. Jurgis Petkaitis, seniūnas Kostas Jurkevičius, seniūno padėjėja Zita Dapkienė ir kasininkė Aušra Radziulytė.

Kelionei į Chicagą jau užsakytas 40 vietų lėktuvas. Jei susidarytų bent 25 keleiviai, tai lėktuvų bendrovė duotų nuolaidą — kelionė ten ir atgal kaštuotų tik 80 dol. asmeniui. Apie tą keleivių minimumą, bent mėnesį anksčiau su vardais ir pavardėm reiks pranešti lėktuvų bendrovei. Užsirašoma lėtokai, o reikalas gana skubus. Galvojant, kad gal koks choristas negalės važiuoti, o čia jau ir taip yra 5 laisvos vietos, tai su choristais galės važiuoti ir ne choristai. Hartfordo ir apylinkių lietuviai, kurie nori pigiai pamatyti Chicagą, jaunimo kongresą ir dainų šventę, prašomi kuo greičiausiai registruotis pas choro seniūną Kostą Jurkevičių, 28 Lorraine Rd., Wethersfield, Conn., tel. 529-0906.

Besirengdamas tom svarbiom kelionėm, choras rengia du pobūviu: balių su šokiais — gegužės 28, šeštadienį, 8 val. v. L.A.P. klubo salėje, 227 Lawrence St. Hartforde ir koncertą birželio 19, sekmadienį, 3 v. popiet taip pat klubo salėje. Šių abiejų parengimų pelnas skiriamas choristų kelionėm paremti. Šiam reikalui "Tėvynės Garsų" lietuvių radijo valanda jau paaukojo 50 dol., pažadėjo paramą L.A.P. klubas, o gal ir daugiau atsiras geradarių. Į Washingtoną numatoma organizuoti autobusą.

J. Bernotas

—•—

Naujos LB valdybos nauji planai

Naujoji LB Hartfordo apylinkės valdyba savo veiklos numatytą planą jau paskelbė. Tarp įvairių užsimojimų svarbiausiais gal laikytina pastangos suartinti vietos lietuvius su LB kultūrine veikla ir lituanistinės mokyklos išlaikymas. Siekiant glaudžiau apjungti ankstesnės ir naujosios išeivijos lietuvius, bus rengiamas banketas, pagerbiant vietos lietuviškos visuomenės, ypač ankstesnės kartos veikėjus. Bendrom Conn. ir Mass. valstijų LB apylinkių pastangom norima Hartforde pastatyti Chicagiečių operą "Traviata". Valdybos pirm. A. Ustjanauskas pranešė, kad LB apylinkės valdyba ukrainiečių kooperatyvo banke išrūpino lietuviam paskolas prieinamom sąlygom. Pramatomas kultūrinis pobūvis, pagerbiant buv. apylinkės valdybos pirm. A. Dragūnevičių ir kitus buv. valdybos narius. Taip pat nutarta dalyvauti klebono kan. J. J. Matučio 25 m. kunigystės jubiliejaus bankete Americana viešbutyje. Į ateities kultūrinę veiklą taip pat stengiamasi įtraukti kiek galint daugiau jaunimo.

VMK

LOS ANGELES, CALIF.

Tapkime Lietuvių Fondo nariais.

Lietuvių turtuolių šiame krašte yra nedaug. Daugumas ateivių sunkiu darbu pelnosi pragyvenimą, bet jie dosnūs žmonės: pristatė daugelį bažnyčių, rėmė Lietuvos atstatymą ir eilę kitų svarbių reikalų. Ir šiuo metu daugelis lietuviškų institucijų tos finansinės pagalbos reikalingos. Jos kreipiasi į savo tautiečius ir paramos susilaukia. Vienas iš jų yra Lietuvių Fondas, kuris užsibrėžęs surinkti 1 milioną dolerių, kad gautais investuoto kapitalo nuošimčiais galėtų remti svarbiausius lietuviškus darbus.

Los Angeles mieste Lietuvių Fondo vajui vadovauja inž. J. Motiejūnas. Fondo vajaus komitetas ne tik kreipiasi į kiekvieną asmenį bei organizaciją, bet visuomenės dėmesiui atkreipti ir papildomom lėšom surinkti gegužės 28 d. 7:30 val. vak. šv. Kazimiero par. salėje rengia P. Babicko parašytą muzikinį vaidinimą "Gintaro žemės pasaka". Į šį vaidinimą be jau žinomų scenos darbuotojų įtraukta ir eilė visai naujų. Čia dalyvauja: J. Kaributas (jis kartu ir režisorius), J. Pėterienė, J. Paplauskas, P. Marciuška, A. Petrauskas, A. Polikaitis, A. Dūdienė, V. Radvenis, R. Česnaitė, H. Paškevičius, A. Vosylius, D. Kojelytė, R. Motiejūnaitė, R. Jodelytė. Dekoratorium pakviestas R. Kalvaitis, muzika — G. Gudauskienės, choras — A. Narbuto, kartūnų eskizai — J. Leškienės, šokiai — G. Radvenio vadovaujamos LB tautinių šokių grupės.

Vajus vykdomas šūkiu: Tapkime Lietuvių Fondo nariais.

Motinos Diena

Motinos Diena gegužės 8 pradėta pamaldomis šv. Kazimiero bažnyčioje mišiomis ir kun. P. Celiešiaus pritaikintu pamokslu. Motinų pagerbimas buvo salėje, kur šeštadieninės mokyklos ir parapijos mokyklos lietuviai vaikučiai, savo mokytojų paruošti padeklamavo eilėraščių, atliko keletą vaizdelių, pašoko ir padainavo. Gale pasirodė jungtinis choras, vadovaujamas O. Razutienės. Akompanavo A. Narbutas. Pranešinėjo iš parapijos mokyklos I. Žukaitė ir iš šeštad. mokyklos A. Ivanekaitė.

Jaunimo šventė

Tradicinė jaunimo šventė bus birželio 5 šv. Kazimiero parapijos salėje ir kieme. Programoje dalyvauja lietuviškų mokyklų vaikučiai, jaunimo ansamblis ir jaun. tautinių šokių grupė. Viso apie 200 jaunuolių. Bus pastatytas montažas. Pasirodys jaunieji dainininkai ir muzikai, jungtinis choras, baleto šokėjos, tautiniai šokiai ir orkestras. Šventei pravesti sudarytas komitetas, kuris rūpinsis visais organizaciniais reikalais.

M.

Jauniem — apsauga, seniem — paslauga

Kiekvienas kilnus susirinkimas yra ir asmeniškai ir visuomeniškai naudingas. Dažnai jis net reikalingas.

Bendravimų svarbą stipriai užakcentavo įvykęs Visuotinis Bažnyčios susirinkimas.

Lietuviai visada buvo klusnūs motinos Bažnyčios ir Tėvynės balsui. Ir šiais daugelio pavojų laikais išblaškytieji po svetimus kraštus lietuviai, be abejo, neliks abejingi vieningai bei labdaringai veiklai.

Dievo Tarnas Arkiv. Jurgis Matulaitis, apleisdamas šį pasaulį, prašė lietuvių rikiuotis ir pasišvęsti Dievo garbei ir sielų labui.

Įvykstantis Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų vienuolyno rėmėjų metinis suvažiavimas gegužės 29 Putnam, Connecticut, bandys konkrečiai pagelbėti

jaunimui stovyklavietės ir

senimui Matulaičio poilsio namų statyba.

Rikiuokimės ir pasišvęskime, nes jaunimui grėsia daug pavojų nutautėti ir nukatalikėti, o seneliam — baigti amželį be tinkamos priežiūros bei globos.

Suvažiavimas įvyks:

gegužės 29 Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserų Vienuolyne, Putnam, Connecticut.

11:00 val. šv. mišios, 12:00 val. pietūs, jų metu pasitarimai ir meninė programa.

Jei negalėtumėt asmeniškai dalyvauti suvažiavime, prašom atsiųsti savo "įgaliotinį" —auką. Jis Tamstą atstovaus ir gal net Seseris įpareigos atskirą kambarį Tamstos vardu įrengti, kad jis amžinai liudytų Tamstos dosnią auką. Iki pasimatymo suvažiavime. Melskimės, kad jis būtų gausus dalyviais ir našus parama.

Prel. P.M. Juras, P.A.

Norwood, Mass.

Amerikos Lietuvių Tarybos Norwood skyriaus valdybos posėdyje gegužės 16 be įvairių klausimų buvo svarstyta ir piniginė parama jaunimo kongresui. Vienintai nutarta:

Jaunimo Kongresas: a) yra nepaprastos reikšmės įvykis visų lietuvių gyvenime, b) labai reikšminga kovos priemonė siekiant Lietuvai laisvės, c) vienas iš tinkamų būdų suglaudinti ir apjungti mūsų jaunimo gretas dėl Lietuvos laisvės kovą tęsti ir ją laimėti.

Todėl Alto Norwoodo skyriaus valdyba nutarė kongresą remti ir, to tikslo siekdama, nuoširdžiai prašo: 1. Visų Norwoode ir apylinkėje gyvenančių lietuvių asmeniškai skirti kongresui piniginę auką ir ją pasiųsti adresu: Lithuanian Youth Congress, c/o Mrs. B. Juodikis, 1794 East 227-th Street, Cleveland, Ohio 44117.

2. Tie, kuriem susidarytų sunkumų siųsti atskirai savo auką prašomi įteikti bet kuriam skyriaus valdybos nariui, arba iždininkui B. Kovui.

3. Visi nariai prašomi tuoj skirti savo auką ir paraginti artimuosius pažįstamus. Surinktus pinigus įteikti sk. iždininkui arba visuotinio susirinkimo metu, kuris įvyks birželio pirmoje pusėje. Tikslį data bus pranešta vėliau.

4. Čekius išrašyti Lithuanian Youth Congress vardu.

5. Kiekviena tam reikalui skirta auka bus nuoširdžiai priimta ir įvertinta.

6. Skyriaus valdyba ragina visus apylinkės lietuvius gausiai dalyvauti jaunimo kongrese ir dainų šventėje Chicagoje. Informacijos reikalais kreiptis į skyriaus vicepirm. A. Tumą, telef. 762-7628, 42 Chapel St., Norwood, Mass.

Alto Norwoodo Skyriaus Valdyba

NEW BRITAIN, CONN.

Šv. Cecilijos choras, vadovaujamas Jono Beinoriaus, rūpestingai rengiasi dainų šventei, kuri bus liepos pradžioje Chicagoje. Repeticijos vyksta kiekvieną sekmadienį. Važiuos autobusu, kuriame dar liks vietos ir šiaip žmonėm. Kelionė ten ir atgal — 26 dol. Kas norėtų drauge keliauti į dainų šventę, galite užsirašyti pas Juozą Liudžių, 101 Millard St., New Britain, Telef. 223-2380.

Šv. Rožančiaus draugija balandžio 17 buvo surengusi margučių vakarą. Svečių prisirinko apie du šimtus. Pietum vadovavo Elena Tamošaitienė. Pelnas paskirtas bažnyčios remonto darbam. Taip pat buvo suvaidinta linksma komedija apie girtą Tadą. Vaidino tik lietuvį asmenys, kuriuos parengė vargonininkas Jonas Beinorius. Vakarienė ir vaidinimas visiem labai patiko.

Pr. Nėunčikas

VISI BENDROM JĖGOM STATYKIME

KULTŪROS ŽIDINĮ NEW YORKE

- STATYBOS FONDAS ATIDARYTAS
- PATOGUS ŽEMĖS SKLYPAS ATRASTAS
- PASTATO PLANAI RUOŠIAMI

KĄ PASIRYŽOME — ĮVYKDYSIME!

DABAR YPAČ REIKALINGA JŪSŲ AUKA ŽEMĖS SKLYPUI PIRKTI

TĖVAMS PRANCISKONAMS BROOKLYNE (BUILDING FUND)
680 BUSHWICK AVE., BROOKLYN, N. Y. 11221

Siunčiu auką .... statybų fondui ir prašau įrašyti mane / mūsų šeimą / mūsų mirusiuosius į:

☐ Garbės fundatorius ($1000) ☐ Amžinuosius narius ($500)
☐ Fundatorius ($100) ☐ Rėmėjus (mažesnė auka)

Pasižadu iš viso paaukoti ateityje statybų fondui ....

ADRESAS ....

(Visoms aukoms atskaitoma mokesčiai (Tax deductible)

REPUBLIC Liquor Store, Inc.
322 Union Avenue [illegible] 11, N. Y.
[illegible]
JUOZAS [illegible], vedėjas
Didelis pasirinkimas [illegible]
[illegible] bei [illegible] progoms

JUOZO ir IZABELĖS MISIŪNŲ
RAY'S LIQUOR STORE
Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų . . . Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N.Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visokiais reikalais kreipkitės į
JOHN ORMAN AGENCY
Insurance - Real Estate
110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N. Y.
Tel. VIrginia 6-1800

LITAS Investing Co. Inc.
kviečia
Pirkti akcijas su garantuota dividendu ir augančia verte
Taupyti — atidarant sąskaitą (ligi 5½%)
Skolintis automašinoms, namų remontui, akcijų pirkimui
Dėl prospekto ir kitais reikalais:
V. VEBELIONAS, [illegible] Ave., Richmond Hill N.Y.; HI 1-6799
Darbo valandos: šiokiadieniais 6-9 val. vak.; šeštadieniais 9-4 val.
CHICAGO, ILL.: 6775 So. Western Ave., tel. GR 6-2242
Darbo valandos — trečiadienį ir penktadienį vakarais, šeštadienį nuo 10 iki 3 val. popiet.

LIUDOS MIKULSKYTĖS
įvairių moteriškų drabužių krautuvė
Krautuvėje yra didelis įvairių gatavų moteriškų drabužių pasirinkimas: išeiginės - balinės bei darbo suknelės, megstukai, apsiaustukai, bliuskutės, kojinės. Čia gaunama siuntiniams gatavi moteriški drabužiai, pritaikinti įvairioms progoms ir dydžiui.
95-04 JAMAICA AVE. Woodhaven, N.Y. 11421
— Tel. 849-7240 —

— HAVEN REALTY —
Real Estate • JOSEPH ANDRUSIS • Insurance
Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investacijos.
Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 val. popiet.
87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N.Y. • Tel. VI 7-4477

WHITE HORSE TAVERN
baras - restoranas
PRANAS BRUČAS, savininkas
86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven, N. Y. 11421
Tel. Virginia 6-9519
SALĖ VESTUVĖM, SUSIRINKIMAM BEI KITIEM POBŪVIAM
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

Norite geros meniškos fotografijos —
PORTRETO - ŠEIMOS - VAIKŲ
įvairių progų: vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir kt. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys —
VYT. MAŽELIS
Tel. HYacint 7-4677
422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA
Silver Bell Baking Co.
Lietuviška ir eurapietiška duona ir pyragai
Šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai
DALIA ir ALBERTAS RADZIŪNAS, sav.
36-38-40 STAGG STREET BROOKLYN, N. Y. 11206
Telefonas STagg 2-5938

WINTER GARDEN TAVERN Inc.
VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas
Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Be to, duodami golaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.
1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440
[redacted]

LIETUVOS ATSIMINIMŲ [illegible] 25
ŠEŠTADIENIAIS nuo 5 iki 6 v.
DIREKTORIUS: DR. JOKŪBAS J. [illegible]
STUKAS
WEVD
1330 Kh.
97.9 Mg.FM
[redacted]

Ge[redacted]
[redacted]
ir [redacted]
cijos [redacted]
joj L[redacted]
aviac[redacted]
ku g[redacted]
chest[redacted]

Ka[redacted] nę p[redacted] liko [redacted] ir p[redacted] nų v[redacted] rimi [redacted] žodį [redacted] mies[redacted] bos [illegible] J. [illegible], garbės sargybos tvarkė A. [illegible].

Grįžus [illegible] draugą [illegible] į am[illegible] Hill [illegible] žalia[illegible] giau [illegible]

[redacted] ne tik Ne[illegible] [illegible] Lietuvą, [illegible] ir pa[illegible] jautė tėvy[illegible] sielojosi [illegible] praktiško[illegible] Jis nežinojo [illegible] reikėjo jo [illegible] prisimena Vokietijoje buvusieji Wunsiedelio ir Garmische stovyklų gyventojai. Jis [illegible] asmeniškos [illegible] ir gebėjo [illegible] nuotaiką. Dėl [illegible] jo būdo savybių [illegible] pažinojo ir [illegible] sunkių dienų [illegible] stovyklų draugai visu [illegible] stengėsi tam geram ir darbščiam draugui išreikšti [illegible] pagarbą, o jo artimiesiem užuojautą.

Jis tikėjo dar ilgu savo gyvenimu ir troško gyventi. Be nustojimo planavo ir kūrė. Ilgesnį laiką [illegible] negalavo, sirgo aplastine anemija. Kai tik jo fizinės jėgos atsigaudavo, jis vėl būdavo pilnas energijos, pasiryžimo dirbti, kurti. Jis visuomet buvo linksmos nuotaikos, nieku nesiskusdavo. Dabar, išsiskirdamas iš gyvųjų tarpo, paliko tuštumą, kurią artimieji draugai ir pažįstami ilgai jaus.

Ilsėkis mielas drauge, mielas bičiuli!

K. Šimėnas

[redacted]

A. [illegible]

Padėka

New Yorke skautam remti komitetas dėkoja visiem, kurie prisidėjo savo darbu prie pavasario baliaus [illegible]. Ypatinga padėka [illegible] dail. V. Ignui už padovanotą paveikslą, kuris buvo [illegible], dail. P. Osmolskiui už dekoracijas, kurios papuošė salę ir sudarė šviesos efektus, sol. L. Juodytei už paaukotas 5 plokšteles, kurios buvo išleistos laimėjimam, N. Valaitienei — už gėlių ir vaisių dekoracijas, A. Liuobienei už paaukotą didelį kiekį kepsnių bufetui, Sidabrinio Varpo kepyklai už paaukotą duoną bufetui, prisidėjusiom prie maisto pagaminimo — Alksninienei, Butkienei, Daniūnienei, Grajauskienei, Siemaškienei, Milukienei, Nakutavičienei, Ivašauskienei ir Vytuvienei, skautėm-skautam už darbo talką baliaus metu — V. Alionytei, E. Garunkštytei, J. Straždytei, V. Straždui ir M. Milukui, Siemaškai ir Liuobiui, kurie visada neatsisako padėti.

Parengimai New Yorke

Birželio 5 — Lapkričio 13 manifestacijos filmas Atsimainymo parapijos salėje, Maspethe. Seansų pradžia 4 val. ir 7 val. vak. Rengia „Laisvės Žiburio" radijo štabas.

Birželio 11 — Jaunimo šventė ir Maironio mokyklos abiturientų išleistuvės ukrainiečių parapijos salėje, 152 No. 5th Street, Brooklyne. Pradžia 6 val. vak. Rengia Maironio mokyklos Tėvų komitetas.

•

Numatomus parengimus pranešti LB New Yorko apygardos švietimo ir Kultūros vadovui Kęstučiui Mikšiui, 71 Farmers Ave., Plainview, N. Y. 11803; tel. 516 WE 5-0896.

RADIJO PROGRAMOS

BOSTON, MASS.
Vedėjas
JONAS J. ROMANAS, Sr.
WHIL - 1430 kil. Medford, Mass.
Sekmadieniais nuo 11 iki 12 vid.

BOSTON, MASS
Vedėjas
STEP. MINKUS
WLYN — 1360 kilocycles
ir FM 101.7 banga
Sekmadieniais nuo 1 - 1:30 val. p.p.

BOSTON, WORCESTER
BROCKTON, [illegible]
Vedėjas P. VIŠČINIS
173 Arthur St., Brockton 18, Mass.
Tel. JU 6-7209
FM bangomis 105,7 MC
meg. iš WKOX, Framingham, Mass.
Sekmadieniais 8 - 9 val. ryte

DETROIT, MICH.
Vedėjas RALPH J. VALATKA
WJLB, 1400 banga
15756 Lauder, Detroit 27, Mich.
[illegible]
Šeštadieniais 8:45 iki 9:45 v.v

HARTFORD, CONN.
Ved. ALG. DRAGŪNAVIČIUS
WBMI - FM 95.7
278 Victoria Rd., Hartford 14, Conn.
Tel.: 249 - 4582
Sekmadienį — nuo 12 iki 1 p.p.

PITTSBURGH, PA.
WZUM, 1590 banga
vedėjas VYT. A. YUČIUS
[illegible] W. Pgh., Penna. 15226
Tel. [illegible]
Sekmadieniais 12:00 iki 12:30 v. p.p.

PHILADELPHIA, PA.
WTEL, [illegible]
[illegible] BALSAS
[illegible] Phila., Pa. 19123
PO [illegible]
Šeštadieniais nuo [illegible] iki 2:00 p.p.

WATERBURY, CONN.
WWCO - AM - 1240
Ved. ANT. PALIULIS
[illegible]
Kultūrinė—tautinė programa
Sekmad. [illegible] 10:00 ryte

PAIEŠKOJIMAS

Paieškomas Ernestas Kyburys, Osvaldo sūnus, gyvenęs New Yorke ir tarnavęs Amerikos kariuomenėje kaipo vyr. gydytojas. Prašom rašyti adresu: Rokas Petkevičius, 54 Pine St., Lewiston, Maine, nes jam yra gauta žinių iš Lietuvos.

Lake Ronkonkoma, L. I. parduodamas namukas iš 5 kambarių su vasarinėm verandom, arti privačios maudyklos ežero pakrantėj. Parduodama už gerą kainą ir prieinamom sąlygom. Namukas geram stovy ir mokama žemi mokesčiai. Informacijai tel. EV 7-6722.

[redacted]

Teisės patarimai

(atkelta iš 4 psl.)

galėjo ir kitaip paskirstyti turimą turtą. Iš kitos pusės, jei testamento iš viso nebuvo, dalis palikto turto įstatymo keliu teko dėdei, kuris vėliau mirė ir ta dalis bus paveldėta ne tetos, bet dėdės giminių

Dabar jei Tamstų giminės paliko testamentą, jis turės būti pristatytas teismui (pas mus tas teismas vadinamas Probate Court, New Yorko valstijoje — jis vadinasi Surrogate Court). Kokiame Surrogate Court? Tai priklauso nuo to, kur miręs asmuo gyveno. Kai testamentas būna įteikiamamas teismui, teismas reikalauja, kad apie tai būtų paskelbta vietiniame laikraštyje. Be to, žinomi giminės yra painformuojami atskiru raštu.

Jei testamento nebuvo, tada vienas iš giminių, jam arba jai prašant, bus paskirtas "Administrator". Tamsta, kaip giminė gali kreiptis į teismą, prašydama, kad Tamsta būtum paskirta "Administratrix". (Jei yra testamentas, jame dažnai būna numatyta, kas turi jį vykdyti).

Tamsta gali nueiti į atitinkamą teismą ir pasiteirauti, ar toks testamentas buvo įteiktas teismui. Tačiau be advokato Tamsta nieko nepadarysi šitokiu atveju. Patarčiau nedelsiant pasitarti su advokatu. Pirmoje eilėje advokatas, gavęs iš Tamstos visas detalias žinias dėl visų giminių giminystės laipsnio ir kitą jam reikallingą informaciją, galės Tamstą painformuoti, ar Tamsta iš viso turi ar neturi teisės į palikimą arba jo dalį.

NIJOLĖ VALAITIENĖ yra vienos agentūros "sales representative". Per ją galima užsakyti lėktuvo bei laivo keliones, viešbučių rezervacijas, outomobilio nuomavimą bei pirkimą Europoj. Užsakant povestuvinę kelionę, jaunieji gauna dovanų šampano butelį arba gėlių koršažą. Skambinti —
914
LY 1-9244

[redacted]

[illegible]
[illegible] Chinchilla, 10 Berry Dr., Northport, N.Y. 11768

TO PLACE
YOUR AD,
CANCEL OR CHANGE
Tel. [illegible]

SERVICE
Homemade Italian Ices & Pastry, Ice Cream Cake, Tortoni-Spumoni.
ANGELO'S PIZZA
Neapolitan large 1.50, Sicilian 1.75
Free delivery 5 to 11 PM Tues. thru Sun. — 160-13 47th Ave., Flushing
— FL 7-4808 —

GOING TO THE CATSKILLS?
Remember Our Service
Daily Door to Door
SULLIVAN COUNTY
LIMOUSINE SERVICE
OR 7-7650
After 8 PM — EV 8-4017

PLAY BOY BILLIARDS
13 Brunswick Tables
Air Conditioned
Wall to wall Carpeting
532 FULTON ST.
(cor. Flatb. Ave.)
UL 2-4040

WIGS, Hand-Made 100% Human Hair all colors, $30 — Hand-made, 100% European deluxe wigs, made in Spain, 20 in. long; all colors; $65. Hand made Wiglets 14 in. long all colors $18.
All State Beauty College
89 Broad St., Elizabeth 351-4300

H. W. MALE
Machinists 2nd & 3rd Class
Good Pay Plus Benefits. Steady Job - Overtime. Fine Work Conditions. Weekends and Eve. interviews arranged — 914 YO 5-6816
STEWART STAMPING CORP
680 Central Park Ave.
Yonkers, N. Y.

PLAINVILL
General Electric
Where good pay, steady commercial business and benefits which lead the industry add up to a good job. Some of our current openings are for:
DRAFTSMEN
A B or C Detail Men
METHODS MEN
With 3 years experience in methods and time standards and the formal theory.
BROWN & SHARPE MEN
Set-up and operate, 3rd shift, 3 years experience.
4-SLIDE MACHINE MEN
2 men, 3rd shift, set-up and operate, 2 years experience.
TOOL & DIE MAKERS
7 men, 3rd shift, have papers and experience.
TOOL & DIE CUTTER GRINDERS
2nd shift, 3 men with 3 years experience on close work.
Apply Employment Office
8:30 to 4:30 daily
Saturday 8 - 12 noon
GENERAL ELECTRIC CO.
41 Woodford Ave.
Plainville, Conn.
An Equal Opportunity Employer
"MENTION THIS AD"

[illegible]
Auksas - sidabras - deimantai
[illegible]

LIETUVIŲ ADVOKATAI

C. A. VOKET
ADVOKATAS
[illegible] Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. [illegible]

Stephen Bredes, Jr.
ADVOKATAS
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Telef. — APplegate 7-7083

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

VAITKUS
FUNERAL HOME
197 Webster Avenue
PRANAS VAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir balsamuotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį. Moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus. — Tel. TR 6-6434

Tel. EVergreen 7-4335
Stephen Aromiskis
(ARMAKAUSKAS)
Graborius - Balsamuotojas
MODERNI KOPLYČIA
423 METROPOLITAN AVE.
Brooklyn, N. Y.

STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
FUNERAL HOME
Moderni koplyčia - Air conditioned
A. J. BALTON-BALTRONAS
Licensed Manager
& Notary Public
660 Grand St., Brooklyn 11, N.Y.

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

J. B. Shalins-Šalinskas
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest P'way Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves. Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija.
Tel. Virginia 7-4499

Theodore Wolinnin,
Inc.
E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvių direktorius
Moderniška koplyčia su
Air Condition
123 E. 7th St., New York 9, N.Y.
GRamercy 5-1437

KARLONAS
FUNERAL HOME
280 CHESTNUT STREET
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. BA 9-1181

CARROL
FUNERAL HOME
Inc.
PETRAS KARALIUS, sav.
Laidotuvių direktorius
ir balzamuotojas
74 Providence St.
WORCESTER, MASS.
PL 4-6757 PL 4-1165

Long Island
statome įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Visais reikalais kreiptis pas statybininką Andrių Armoną
Tel. 516 AN 1-3864

[illegible]

NEW YORKO [illegible]

Kun. Jonas Pakalniškis, Apreiškimo parapijoje vikaru išbuvęs 18 metų, perkeltas vikaru į V. Atsimainymo parapiją Maspethan, kur klebonauja prel. J. Balkūnas. Ilgametis tos parapijos vikaras P. Lekešius išeina pensijon, pasilikdamas toje pat klebonijoje gyventi. Kun. J. Pakalniškis pareigas naujoje vietoje pradėjo eiti šį antradienį. Į jo vietą Apreiškimo parapijon vikaru atkeltas kun. Jonas Tamulionis, čia gimęs ir augęs, paskutiniuoju laiku vikaravęs šv. Bernadetos parapijoje. Kun. J. Tamulionis ateinančią savaitę, birželio 1 tyliai ir kukliai švenčia kunigystės 15 metų jubiliejų.

A. a. gen. Jonui Budriui paminklas Chicagos tautinėse kapinėse jau pastatytas. Paminklą suprojektavo architektas J. Mulokas. Paminklo atidengimas bus gegužės 30 — per Vainikų dieną. Iš New Yorko vyksta našlė R. Budrienė.

Jaunimo šventės proga dail. Regina Matuzonytė-Ingelevičienė Maironio mokyklai padovanojo savo paveikslą, kurį šventės vakaro metu bus galima laimėti loterijoje. Taip pat šventėje dalyvaus J. Matulaitienės New Yorko tautinių šokių grupė, o mokyklos mokiniai pasirodys su savo tautinių šokių pyne. Šventės vakaras įvyks birželio 11 d. 6 val. vak. ukrainiečių Šv. Dvasios parapijos salėje, 152 North 5th St., tarp Bedford ir Driggs Ave.

80 lietuvių jaunuolių, iš įvairių pasaulio kraštų vykdami į jaunimo kongresą Chicagoje, pirmiau pramato sustoti New Yorke. Iki šiol nedaug teatsirado šeimų, apsiimančių paglobot pravažiuojančius jaunuolius. Visi New Yorko ir apylinkių lietuviai prašomi prisidėti prie bendros talkos ir pranešti kiek jaunuolių (berniukų ar mergaičių) ir kiek dienų galėtų paglobot pravažiuojančius. Apie savo sutikimą ir dėl platesnių informacijų skambinti A. Šimukoniui, tel. VI 6-6715.

Laisvės žiburio radijo programa, kuri yra girdima kiekvieną sekmadienį New Yorko, New Jersey, Connecticut ir Pennsylvanijos valstybėse, pradedant gegužės 29, bus girdima nauju laiku — nuo 9 iki 10 val. ryto. Stotis — WHBI 105.9 FM banga.

Parduodamas 2 šeimų mūrinis namas su krautuve, mėsine Williamsburge. Skambinti vakarais po 7 v. TA 7-5908.

[illegible]

[illegible] GL 2-4499

[illegible] Rožė Mainelytė. Abi įsirašė į šią apylinkę. Taip pat dar įsirašė apie dešimtį narių. Susirinkimą pradėjo pirm. A. Ošlapas, trumpai apibūdinęs apylinkės veiklą. Toliau pirmininkauti pavedė J. Pakalkai. Sekretoriavo J. Rūtenis. Senoji valdyba susirinkime atsistatydino, nes baigė savo kadenciją. Susirinkimas vėl vienbalsiai išrinko tą pačią valdybą naujai kadencijai. Valdybą sudaro: V. Leskaitienė, R. Mainelytė, A. Ošlapas, J. Zabielskis ir J. Žilionis. Po susirinkimo V. Leskaitienė kalbėjo apie senąsias lietuvių liaudies dainas, jų grožį bei prasmę, keletą dainų net padainavo. Susirinkimo dalyviai vaišinosi kava ir punšu, kuriuos paruošė R. Mainelytė. Gi Jurgis Zabielskis parodė įdomius filmus apie prezidentą Kennedy, žmones erdvėje ir spalvotą sporto ištrauką. Visiem buvo tikrai malonu ir visi laukia kito susirinkimo.

(Dalyvis)

Lapkričio 13 manifestacijos filmas yra jau pagamintas. Filmas spalvotas, garsas pritaikytas iš manifestacijos metu užrekorduotų kalbų ir muzikos. Filmą susuko Kazys Matūzas, režisavo Juozas Bolevičius. Įžangą sudaro vaizdai iš praėjusią vasarą organizuoto žygio į Washingtoną, toliau eina programa Madison Square Garden, žygis skersai New Yorko miesto ir užbaigiama su programa prie Jungtinių Tautų pastato. Filmo komentarus lietuvių kalba parašė ir įkalbėjo Juozas Bolevičius.

Filmo premiera įvyks birželio 5 Maspetho lietuvių parapijos salėje, 64-14 56 Rd. Maspeth, N.Y. Tą dieną bus rodoma 4 v. ir 7 v. Šalia manifestacijos filmo bus rodomi filmai iš lietuvių pasirodymų 1939 ir 1964 m. pasaulinėse parodose. Visi filmai trunka apie 2 valandos. Filmų rodymą organizuoja "Laisvės žiburio" radijo štabas. Visuomenė kviečiama gausiai atsilankyti. Įvadinį žodį prieš filmų rodymą tars buv. žygio į Jungtines Tautas garbės pirmininkas prel. J. Balkūnas.

Organizacijos, norinčios šių filmų rodymą organizuoti kitose kolonijose prašomos kreiptis į Vinca Padvarietį, 24½ Ten Eyck Str. Brooklyn, N.Y.

Woodhavene išnuomojamas butas iš 5 kambarių pirmame aukšte netoli Jamaica linijos. Skambinti: 441-9437.

EKSKURSIJA Į [illegible]

[illegible] ir sugrįš [illegible] mokyklos pasirodymas, koncertas ir vaišės [illegible]

Kelionė, [illegible] ir nakvynė asmeniui 30 dol. Organizuojama tik vienas autobusas. Kitos išvykos nebus. Gali prisidėti ir iš kitų apylinkės kolonijų: Elizabetho, Newarko, Kearny, New Haveno ir kit. Kas norėtų važiuoti, prašom kreiptis į Darbininko administraciją tel. GL 2-2923, vakarais GL 5-7068, pas M. Šalinskienę VI 7-4499 ir pas E. Kašetienę St. 2-6814.

Sol. St. Baro su Stuttgardto simfoniniu orkestru, diriguojant D. Lapinskui, įdainuota nauja arijų plokštelė gaunama Darbininke. Kaina HI FI 6 dol., Stereo — 7 dol., pridedama 50 ct. persiuntimui.

Center Moriches, L.I. prie Fire Island, A. Mačionio vasarvietėje išnuomojami pavieniam asmenim vasaros sezonui kambariai. Tinkama vieta atostogom, savaitgaliam ir žuvavimui. Nuo New Yorko 62 mylios.

Dėl sąlygų kreiptis šiokiom vienom vakarais telef. VI 6-45-52, savaitgaliais, 207 Old Neck Rd., Center Moriches, prie Old Neck Marine.

Išnuomojamas kambarys ar du vienam ar dviem asmenim Fairfield, Conn., apie 55 mylios nuo New Yorko. Vieta labai rami, tyras oras tarp medžių ir gėlių, dvi minutės iki autobuso. Ideali vieta pensininkam. Telef. Area code 203, 374-3503.

Vienam asmeniui reikalingas butas su baldais ir galimybe naudotis virtuve, pageidaujama East New Yorke ar Woodhavene. Skambinti dienos metu GL 2-2923.

Išnuomojama 4½ kambario butas trečiam aukšte Arlington sekcijoje Broklyne, arti BMT Jamaica linijos. Telef. AP 7-27 65.

Parduodamas vienos šeimos mūrinis namas iš 7 kambarių, gerame stovyje, prie gero susisiekimo, Flatbush sekcijoje. Telef. UL 6-2699.

Parduodamas 2 šeimų namas Woodhavene. Butai iš 6 kambarių, gerame stovyje. Abu butai bus laisvi sutarties dieną. Skambinti: Ax 6-8344.

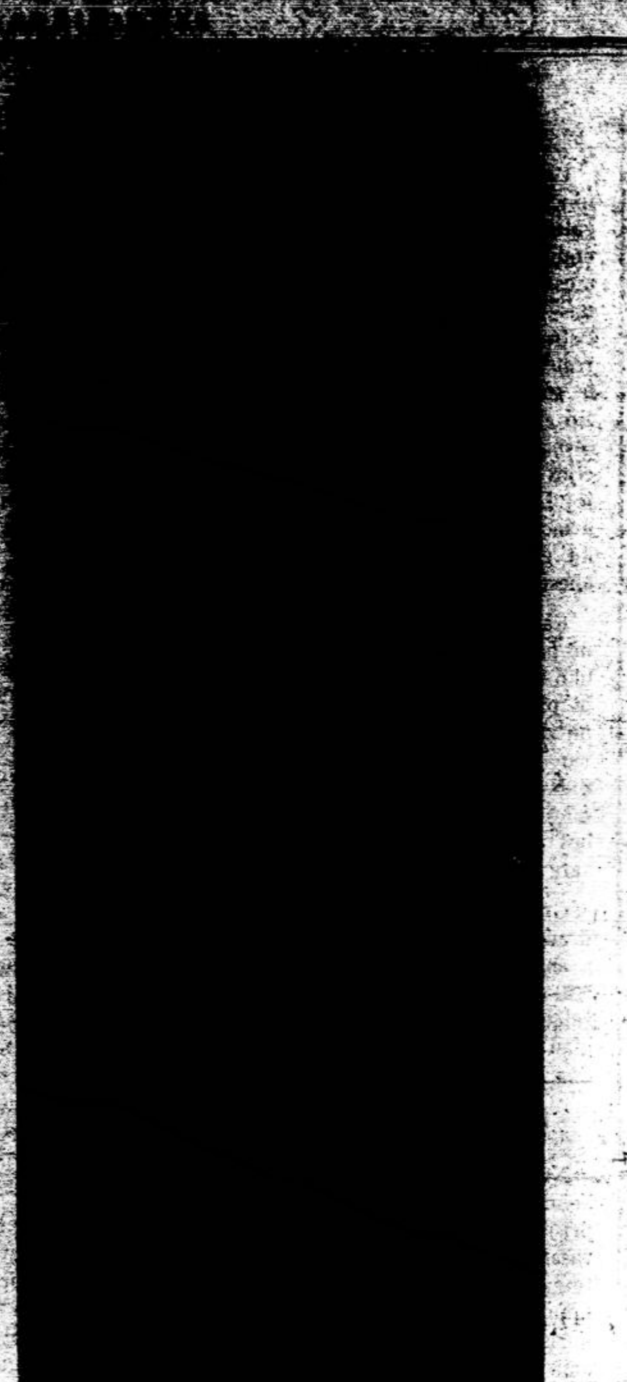

Solistė J. Jodytė-Metheus dukrelė [illegible] Putnamo seserų rėmėjų koncerte gegužės 15 Maspetho parapijos salėje. Nuotr. V. Mažeilo.

Rengiamasi išleisti liet. teisės metraštį

Lietuvių Teisininkų Draugija pasiryžo išleisti "Lietuvos teisės metraštį"—istorinio mokslinio pobūdžio veikalą. Jame bus atvaizduota nepriklausomoje Lietuvoje veikusi teisė, pradedant konstitucijų nagrinėjimu ir baigiant įstatymų, teismų santvarkos bei administracijos nušvietimu. Metraštis ryškiai parodys, kokią didelę pažangą Lietuva buvo padariusi teisės ir jos mokslo srityje.

Jis bus įdomus ne tik teisininkams, bet ir visiems lietuviams, Lietuvos buv. pareigūnams, bet ypač pravartus bus priaugančiai jaunajai kartai, norinčiai pagrindinai susipažinti su Lietuvoje veikusia teise.

Metraščiui straipsnius yra paruošę teisės mokslų profesoriai: Č. Butkys, prof. dr. D. Krivickas, dr. S. Plateris, prof. dr. K. Račkauskas ir žinomi teisin. dr. S. Paltus, S. Baltusis, B. Masiulis, J. Brazinskas, R. Skipitis ir kiti. Knyga baigiama parengti, dabar rūpinamasi jos išleidimu. Tačiau teisininkų šeima laisvajame pasaulyje yra negausi. Teisininkų Draugijos centro valdyba jaučia, kad to svarbaus veikalo be lietuvių visuomenės paramos nebus galima išleisti, todėl kreipiamės į mūsų visuomenę, kviesdami šį vertingą leidinį užsiprenumeruoti iš anksto ir prisidėti aukomis prie jo išleidimo.

Metraštis bus: 350:400 puslapių. Formatas 6x9 c. dydžio, gerame popieriuje, kietais viršeliais. Tiražas 500 egz. Kainuos arti 3,000 dol. 1 egz. kaina — 8 dol. Užsisakiusiem ir prenumeratą užsimokėjusiems iš anksto, iki š.m. lapkričio 1 d. — 7 dol.

Prenumeratą ir aukas prašome siųsti lėšų telkimo komisijai: dr. B. Nemickas — 71-67 58 Rd. Maspeth, N.Y. 11378; arba Alb. Ošlapas — 39-99 48 St. Sunnyside, N.Y. 11377; arba A. Senikas — 24 North Rd. Great Neck, N.Y. Kiekviena auka bus pakvituota.

Iš anksto dėkodami už Jūsų paramą, tikime, kad šį uždavinį bendromis jėgomis įgyvendinsime.

LTD-jos Centro Valdyba:

J. Šlepetys, V. Sidzikauskas, M. Brakas, Dr. B. Nemickas, A. Ošlapas, A. Sodaitis, A. Senikas

LB APYLINKĖS DEŠIMTMETIS

JERSEY CITY, N.J.

Nedidelė yra lietuvių kolonija šitame niūriamė, New Yorko dangoraižių šešėlyje paskendusiame mieste, dar mažesnė yra šio miesto LB apylinkė, — turi tik per 30 narių. Tačiau tai yra viena iš veikliųjų apylinkių. Visi apylinkei priklausą lanko susirinkimus ir visi iki vieno reguliariai moka solidarumo mokestį. Todėl nenuostabu, kad ir NJ apygardos valdybose visuomet dalyvauja vienas ar kitas šios apylinkės narys.

Kaip ir visur šitame krašte, apylinkės steigimo dienos nebuvo lengvos: reikėjo daug kalbėti, daug aiškinti ir įtikinėti. Ir kas žino, ar iš viso bendruomenės idėja čia būtų įsigalėjusi, jei nebūtų buvę Jono Avižienio pastangų. Atsiradęs šitame krašte su paskutine tremtinių banga, jis ryžosi suburti visus šiame mieste gyvenančius lietuvius į bendruomenės eiles. Gavęs iš vietinės lietuvių parapijos klebono pritarimą ir parapiečių sąrašus, jis, neturėdamas automobilio, aplankė kiekvieną lietuvių šeimą, aiškindamas bendruomenės tikslus ir siekimus ir ragindamas įsijungti į bendruomenės eiles. Jei ir ne kiekvienas paklausė nuoširdžių Avižienio įtikinėjimų, tačiau bendruomenės idėja mieste prigijo ir tvirtai įsipilietino. Šiai apylinkei ir dabar tebevadovauja tas pats darbštusis Jonas Avižienis, talkinamas A. Andriuškevičiūtės, M. Barausko, A. Gražulio ir A. Žukausko. Reikia pažymėti, kad šiai apylinkei priklauso ir dalis senosios emigracijos lietuvių.

Tai visai nenuostabu, kad gegužės 14 d. į Lietuvių Laisvės salę, Elizabeth, N.J. šios apylinkės kūrimąsi, jos veiklą pasidžiaugti susirinko per 150 senosios ir naujosios emigracijos lietuvių. Ilgesnį žodį apie apylinkės kūrimąsi, jos veiklą ir energinguosius bendruomenininkus pasakė kultūrininkas ir visuomenės veikėjas Balys Vyliaudas. Vaišes patriotine malda pradėjo Jersey City lietuvių šv. Onos parapijos klebonas kun. Pocius. Meninei programai vadovavo ir Maironio Jūratę ir Kastytį jautriai padeklamavo dramos studentė B. Vaičiūnaitė, pianu Rachmaninovo humoreską Op. 10, No. 5 gabiai paskambino New Jersey katalikiškųjų mokyklų piano konkurso laimėtojas, būsimasis studentas Narijus Jeranas, solo pašoko Junė Kraikauskaitė. O minėjimo dalyviai kultūringai pasivaišino skaniai paruoštais valgiais, pasišoko, atnaujindami senas pažintis.

Bendruomenės darniajai apylinkei daug sėkmės steičiau veiklos baruose. K.J.

Kas norėtų aširdžių Darbininko prašomas skambinti GLenmore 2-2923

BOSTONO ŽINIOS

Izidoriaus Vasyliūno pažangusių mokinių koncertas buvo gegužės 22 3 v. popiet South End Music Center. Programoje buvo barokinė muzika.

Birželio 12 d. 3 val. toje pat salėje bus Vasyliūno visos klasės koncertas.

Visi kviečiami atsilankyti su vaikais nuo 4 metų. Bus puiki proga vaiko kultūrinį interesą pažadinti ir jo kultūros aspiracijas pakelti.

Muziko Juliaus Gaidelio mokinių koncertas buvo gegužės 15 Tautinės s-gos namuose So. Bostone. Dalyvavo 31 mokinys (rašome eilės tvarka, kaip jie atliko programą): A. Šukys, L. Šimkutė, T. Girnius, G. Plonytė, V. Starinskas, A. Baltušis, V. Čepkauskaitė, A. Ambraziejus, I. Girniutė, R. Šukytė, R. Pečiulis, R. Cibaitė, L. Dabrila, V. Dabrila, P. Bizinkauskas, V. Eikinaitė, K. Baltaitė, M. Dačytė, D. Eivaitė, B. Račkauskaitė, D. Monkus, S. Cibas, J. Lendraitis, B. Adomavičiutė, R. Beržinskas, A. Senuta, A. Gineitytė, V. Sabaitis, L. Baltušytė, A. Dabrilaitė ir B. Vaičjurgytė. Mokinių amžius: mažieji apie 10 ar mažiau ir iki 15-16 m. Dalis jų yra tikri talentai, net ir iš mažųjų. Kai kurie dalyvavo ir praeitų metų tokiame koncerte. Dauguma yra padarę didelę pažangą per tuos metus.

Kultūrinio Klubo paskutinis šio sezono susirinkimas bus gegužės 28, šeštadienį, 7:30 v.v., Tarptautinio Instituto patalpose, 287 Commonwealth Ave., Bostone. Programoje: dr. Vytautas Kavolis kalbės literatūrine tema: "Dievas egzilėje ir nužemintųjų patriotizmas". Meninėje dalyje Daiva Mongirdaitė - Richardson padainuos keturias Vlado Jakūbėno dainas: "Ežerėlis", "Daug turėta mylimųjų", "Mėlyni varpeliai" ir "Spindulėlis vakarų". Prie fortepijono Vytenis M. Vasyliūnas. Giedrė Karosaitė paskambins Juozo Karoso "Tris preliudus". Bus išstatyti Vytauto Dilbos paveikslai. Po to bus iždininko Juozo Vembrės metinė klubo apyskaita. Vicepirmininkių Rimos Bričkienės ir Helen Šarienės pagerbimas. Naujo pirmininko rinkimas. Senojo pirmininko Izidoriaus Vasyliūno paskutinis žodis. Sezonas uždaromas Bernardo Brazdžionio eilėraščiu "Benamių daina", kurį padeklamuos Birutė Adomavičiūtė. Pabaigai kavutė. Šiam susirinkimui nebus siunčiami pakvietimo atvirlaiškiai. Šiuo pranešimu visi suinteresuoti nuoširdžiai kviečiami atsilankyti su draugais ir pažįstamais. (Klubo valdyba).

Pavasario šokius rengia Bostono jaunimo metų komitetas gegužės 28, šeštadienį, 8 v.v. Liet. Tautinės Sąjungos namuose. Bus puiki muzika, jaunų menininkų programa. Visi Bostono ir apylinkės lietuviai, ypač jaunimas, maloniai prašomi atsilankyti.

Amerikos legiono Stepono Dariaus postas gegužės 15 paminėjo savo žuvusius kovos draugus. Ta incencija buvo mišios, kurias aukojo kun. Albertas Kontautas, Mėlynosios Armijos dvasios vadas. Jis pasakė pamokslą apie Fatimos pranašystes, nes tą dieną buvo švenčiama maldos ir atgailos diena.

Mass. gubernatorius Volpe kalbės birželio išvežimo minėjime birželio 19. Jis yra daug keliavęs po Sovietų Rusiją ir susipažinęs su jų gyvenimu. Savo kalboje palies kaip amerikiečiai gali padėti atstatyti pavergtų Baltijos kraštų laisvę. Po gubernatoriaus kalbos bus meninė dalis. Minėjimą rengia pabaltiečių draugija.

Valentinas Galdikas mirė gegužės 19, ištiktas širdies smūgio. Nepriklausomoje Lietuvoje jis buvo teisėjas. Palaidotas gegužės 21 iš šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčios Forest Hills kapinėse. Nuliūdime liko žmona, dvi dukterys ir eilė kitų giminių.

Kardinolas Cushing pasirašė jaunimo peticiją Jungtinėm Tautom.

Martynas Kničiūnas savo testamente kun. prel. Pr. Virmauskui paskyrė 1000 dol. kaipo asmeninę dovaną. Šią dovaną prel. Pr. Virmauskis perdavė šv. Petro parapijai.

Nepaprastas filmų vakaras

KOMITETAS LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBEI ATSTATYTI rodo

Lapkričio 13 manifestacijos ir žygio į J. Tautas

FILMO PREMJERĄ

sekmadienį, birželio 5 d.

Du seansai — 4 val. ir 7 val.

MASPETHO LIETUVIŲ PARAPIJOS SALĖJE

64-14 56 Rd., Maspeth, N. Y.

Įžanga — suaugusiems 2 dol.; vaikams 1 dol.

- Masinis lietuvių pasirodymas 1964 m. pasaulinėje parodoje;
- Didinga lietuvių diena 1939 m. pasaulinėje parodoje — įspūdingi parodos vaizdai, ano meto žymūs asmenys;
- Laisvės sąskrydis Madison Square Garden ir žygis į Jungtines Tautas — dokumentinis filmas, perduodąs tos dienos neužmirštamus įspūdžius.

— Visi filmai garsiniai, spalvoti —

Kviečiame visuomenę atsilankyti

"LAISVĖS ŽIBURIO"
Radio valandos vadovybė

("Laisvės Žiburio" programa, pradedant gegužės 29 d., bus girdima kiekvieną sekmadienį 9 - 10 val. ryto per WHBI radio stotį, 105.9 FM bangą.)

Nek. Pradėtosios Marijos Seserų

RĖMĖJŲ SUVAŽIAVIMAS

1966 m. gegužės 29 d., sekmadienį

Putnam, Connecticut

11:00 val. šv. mišios — lietuviškai pamokslą sakys kun. V. Zakaras

12:00 val. pietūs ir pasitarimai

3:00 val. meninė programa

Programą atliks seserys ir pensionato mergaitės. Visus Atlanto pakraščio lietuvius nuoširdžiai kviečiame suvažiavime dalyvauti.

Visų laukiame su visokia parama ir naudingais sumanymais.